

OPETUSHALLITUS

**OPETUSHALLITUKSEN PUOLIVUOSIRAPORTTI
1.1.-30.6.2007**

1	JOHDON KATSAUS	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	4
3	TULOSTAVOITTEET	5
3.1	YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS.....	5
3.2	VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET	9
3.2.1	Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa	9
3.2.1.1	Yleissivistävä koulutus	16
3.2.1.2	Ammatillinen koulutus	21
3.2.1.3	Aikuiskoulutus	23
3.2.2	Laadunhallinta ja seuranta	26
3.2.3	Ruotsinkielinen koulutus - Svenska verksamhetsenheten	30
3.2.4	Opetustoimen henkilöstökoulutus.....	31
3.2.5	Koulutuksen kansainvälistyminen.....	32
3.2.6	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä.....	35
3.2.7	Rakennerahastoasiat.....	35
3.2.8	Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen	36
3.2.9	Valtion oppilaitokset.....	36
3.2.10	Palvelukyky ja laatu	38
3.3	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	39
3.3.1	Tuottavuus	39
3.3.2	Maksullinen palvelutoiminta	40
3.4	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	41
4	MÄÄRÄRAHAT	42
4.1	Opetushallituksen toimintamäärärahat vuonna 2007.....	42
4.2	Muu rahoitus vuonna 2007.....	43

JOHDON KATSAUS

Opetushallituksen organisaatorakennetta vahvistettiin alkuvuonna 2007, kun virastossa aloitti viisi uutta yksikköä: oppimisympäristöjen ja täydennyskoulutuksen kehittäminen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuen sekä monikulttuurisuuden kehittäminen, tutkimusryhmä, laaturyhmä ja viestintäyksikkö.

Virastossa käynnistyi neljä laaja-alaista, strategista toimenpideohjelmaa vuosille 2007–2009, joilla koulutuksen kehittämistä ohjataan: tulevaisuuden koulutuksen ja elinikäisen oppimisen kehittäminen kansainvälisessä toimintaympäristössä, opetus-toimen ohjausjärjestelmän uudet yhteistyöhaasteet, koulutuksen tietotuotannon ja laadunhallinnan kehittämisohjelma sekä Opetushallituksen sisäinen kehittäminen. Ohjelmat tarkentuivat 24 kehittämishankkeeksi. Hankkeiden vetäjät valittiin alkuvuodesta.

Opetushallituksen uusi ylin johto on työskennellyt virastossa vajaan vuoden, hankkeiden vetäjät sekä osa päälliköistä vajaan puoli vuotta.

Viraston kehittämishankkeiden painopisteitä olivat tulevaisuuden oppimisen kehittäminen ja tietotuotannon lisääminen. Koulutus tulevaisuuteen -hankkeen skenaariotyöpajoissa luotiin malleja sille, miten oppiminen tapahtuu tulevaisuudessa. Työpajojen antia käytetään viraston kehittämistyössä. Oppimisympäristö-teemaa lähestyttiin useasta eri näkökulmasta. Aiheesta järjestettiin seminaari huhtikuussa, ja yhteistyö Ylen kanssa (opettaja.tv ja Vetamix -palvelut) oli tiivistä.

Viraston sisäinen kestävä johtamisen kehittämishanke käynnistyi. Hankkeen tavoitteena on kehittää viraston johtamisjärjestelmää sekä vahvistaa strategista tulosjohtamista ja parantaa henkilöstöjohtamista. Tavoitteena on myös OPH:n kehittäminen oppivaksi organisaatioksi sekä työhyvinvoinnin edistäminen ja lisääntyminen.

Opetushallituksella on käynnissä useita eri hankkeita koulutuksen tietotuotannon lisäämiseksi. Alkuvuodesta ilmestyi arviointiraportti äidinkielen oppimistuloksista alaluokilla. Siitä ilmeni, että sukupuolten välillä on selviä eroja äidinkielen osaamisessa jo kolmannella luokalla. Eri hankkeiden tiimoilla on järjestetty lukuisia seminaareja ja koulutuksia. Virasto on ollut paljon esillä mediassa. Kevään teemoja ovat olleet yleisten koulutusteemojen lisäksi perusopetuksen päättöarvioinnin muutokset, makeis- ja virvoitusjuoma-automaatit kouluissa, luokkaretket, koulurakennusten kunto sekä lukion oppikirjojen uusiminen, mutta myös OPH:n arvioinnin asema sekä sisäisen tarkastuksen tilanne. Viraston Spektri-lehdessä syvennettiin ajankohdattaisia aiheita. Opetushallituksen verkkopalveluiden uudistuksen suunnittelu aloitettiin. Tavoitteena on vastata entistä paremmin kansalaisten ja sidosryhmien tiedontarpeisiin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Hallitus vaihtui keväällä 2007. Uudessa hallitusohjelmassa nostetaan esiin useita koulukseen liittyviä kehittämiskohteita. Opetushallitus huomioi nämä toiminnassaan: osa painotuksista on jo mukana Opetushallituksen kehittämistyössä ja tulevista tehtävistä sovitaan yhdessä opetusministeriön kanssa.

Koulutusjärjestelmää kehitetään kokonaisuutena vastaten globalisaatioon ja ammatti- ja väestörakennemuutokseen. Erityinen painotus on oppimisympäristöjen kehittäminen oppimista ja kasvua tukevaksi. Työn lähtökohtana on fyysisen, sosiaalisen, paikallisen ja teknologisen oppimisympäristön nivominen yhteen didaktisen kanssa. Kehittämisen perustana toimivaa tietotuotantoa ja tutkimuksen analysointia tehostetaan. Koulutuksesta valmistumista pyritään nopeuttamaan ja koulutuksen keskeyttämistä vähentämään. Koulupudokkaiden määrää pyritään vähentämään. Ikääntyneiden työntekijöiden edellytyksiä jatkaa työelämässä parannetaan ja aikuiskoulutusjärjestelmää tullaan kehittämään. Muita tärkeitä kehittämiskohteita ovat muun muassa innovatiivisuuden kehittäminen, oppisopimuskoulutus, yrittäjyyskasvatus, verkko-opetuksen kehittäminen sekä oppilaitosverkkokysymykset.

Hallitusohjelmassa todetaan myös, että Opetushallituksen asema ja tehtävät arvioidaan. Opetusministeriö nimitti selvitysmieheksi hallitusneuvos Timo Lankisen. Selvitys Opetushallituksesta valmistuu lokakuussa 2007.

3 TULOSTAVOITTEET

3.1 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Hallituksen politiikkaohjelmat

Opintojen ohjaus

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeen toiminta jatkui alueellisina hankkeina kevätlukukauden 2007 loppuun saakka. Hankkeessa on tuotettu alueellisia ja seudullisia ohjauksen strategioita sekä järjestetty täydennyskoulutusta. CHANCES-hankkeessa ilmestyi kolme tutkimusraporttia, jotka käsittelivät verkostoyhteistyötä ohjauksessa, monikulttuurista ohjausta sekä sukupuolta ja seksuaalisuutta koulun arjessa. Kansainvälisenä CHOICES-yhteistyönä tuotettiin tutkimusraportti, jonka aiheena oli nuori maahanmuuttaja sekä hänen työllistymisensä ja sijoittumisensa yhteiskuntaan. Lisäksi valmistettiin sukupuolisensitiivistä ja monikulttuurista ohjausta sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ohjauksessa käsittelevät esitteet.

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjauksen kehittämisen lähtökohtana on ollut käynnissä olleiden ESR-hankkeiden tulosten levittäminen. Opetushallituksen kehittämismäärärahaa on myönnetty perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheen ohjauksen kehittämiseen. Tavoitteena on erityisesti alueellisen yhteistyön vahvistaminen. Aikuisopiskelun henkilökohtaistamisen hanke (AIHE) on juurruttamis- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Hankkeessa valmistellaan henkilökohtaistamista koskevaa opasta oppilaitosten käyttöön.

Yrittäjyys

Yrittäjyyskasvatuksen kehittämiseksi on toimittu yhteistyössä Suomen Yrittäjien, tutkijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Yrittäjyyskasvatusta on esitelty ulkomaisille vieraille. Opetushallitus on osallistunut opetusministeriön yrittäjyyden ohjausryhmän työskentelyyn ja kauppa- ja teollisuusministeriön YritysSuomi-portaalin suunnitteluun.

Opetushallituksen edustajat valmistivat yhteistyössä TAT:in ja Koulun Kerhokeskuksen kanssa kouluille ja oppilaitoksille yrittäjyyskasvatukseen liittyvää materiaalia.

Nuori Yrittäjyys ry:n toiminnan vaikuttavuus arvioitiin. Länsi-Uudenmaan ammatikoulutusyhtymältä on saatu loppuraportti NY 24h -leirien kehittämishankkeesta. Raportti sisältää leirien järjestämisen oppimateriaalin, joka on saatavissa osoitteessa www.tat.fi. Toukokuussa 2007 Opetushallitus järjesti maksullisena koulutustilaisuutena kaikki koulutusasteet kattavan Yrittäjyysfoorummin.

Opetushallitus on valmistellut perusteiden tarkistamisen yhteydessä kaikkiin ammatillisten perustutkintojen ammatillisiin opintoihin liitettävät yrittäjyysosat, jotka ovat nimellisaajuudeltaan vähintään viisi opintoviikkoa. Opetushallitus päivitti lausunolle yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tiedon (1 ov) sekä yritystoiminnan (4 ov) opetussuunnitelman perusteet.

Yrittäjän ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden uudistaminen on valmisteltu siten, että ne tulevat voimaan syksyllä 2007. Muihin uusiin ja uudistettuihin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin on liitetty yrittäjyysosa.

Harjoitusyritystoiminnan levittämishankkeesta on saatu väliraportti myös muille kuin yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalle.

Opetushallituksen yrittäjyyden www-sivujen uudistamistarve on analysoitu yhteistyössä Turun kauppakorkeakoulun kanssa. Sivujen uudistamista on valmisteltu syksyn 2007 aikana.

Lisäksi Opetushallitus on neuvotellut yrittäjyyden sisällyttämisestä Taitaja-kisojen kaikkiin lajeihin.

Tieto- ja viestintäteknikka

Tieto- ja viestintäteknikan hyödyntäminen opetuksessa on sidottu osaksi laajempaa oppimisympäristöajattelua, jossa oppimisen tueksi luodaan ja vahvistetaan olemassa olevia verkostoja (ml. elinkeinoelämä, järjestöt, kulttuurilaitokset, koulurakennus ja koulun piha). Tämä otettiin huomioon kevään aikana valmistelluissa valtionavustusten hakuohjeessa. Osa valtionavusta suunnataan edelleenkin laitehankintoihin ja tietoliikenneyhteyksien parantamiseen. Edellisenä vuonna rahoitetut virtuaalikouluhankkeet jatkavat vielä tämän vuoden loppuun saakka. Laitehankintoihin sekä tietoliikenneyhteyksien parantamiseen liittyvien valtionapujen käsittelyyn on lisätty työresursseja.

Opettajille suunnatun verkkopohjaisen edu.fi-palvelun kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna arviolta 15 prosentilla. Edu.fi-sivun kautta on jaettu Opetushallituksen tuottamia verkko-oppimateriaaleja ja oppimisaihioita. Opettajan verkkopalvelun (www.edu.fi/english) englanninkielinen sivusto on yhdistetty Opetushallituksen englanninkieliseen sivustoon (www.oph.fi/english). Opetushallituksella ei ole ollut enää tänä vuonna erillisiä määrärahoja palvelun ja palvelinkapasiteetin kehittämiseen. Edu.fi-sivua on kehitetty lähinnä sisäisenä työnä ja viraston hankkeiden tuotosten levityskanavana.

Opetushallituksen verkkopalveluiden (www.oph.fi, www.edu.fi ja muut palvelut) uudistamisen suunnittelutyö on käynnistynyt ja verkkopalvelujen kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa verkkopalvelut vastaamaan avoimen ja vuorovaikutteisen hallinnon vaatimuksia. Työ on alkanut käyttäjäkyselyillä, kartoituksilla ja rakenteen suunnittelulla.

Opetushallitus on ollut mukana tieto- ja viestintäteknikan hyödyntämiseen liittyvissä eurooppalaisissa hankkeissa. MELT-hankkeessa on valmisteltu oppimateriaalien yhteisen hakupalvelun metatietomallia ja siihen liittyviä sanastoja. Kehittämistyötä on vaikeuttanut Opetushallituksen oman hakupalvelun tuottamisen raukeaminen rahoituksen puutteen vuoksi. Koulujen eurooppalaista verkkoyhteistyötä on edistetty EU:n komission rahoittamassa eTwinning –hankkeessa. Kesäkuun loppuun mennessä hankkeeseen on rekisteröitynyt noin 530 suomalaista oppilaitosta, joista noin 240 solminut kumppanuuden yhden tai useamman eurooppalaisen koulun kanssa.

Digitaalista oppimateriaalia on tuotettu erityisesti etälukioon ja ammatilliseen koulutukseen sekä suomen että ruotsinkielisenä. Opettajien tieto- ja viestintätekniiikan täydennyskoulutukseen tuotettiin laaja verkko-oppimateriaalipaketti ”KenGuru - Loikkaa tieto- ja viestintätekniiikan osajaksiksi!”.

Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytöstä tiedottamiseen erikoistunut maksullinen vuodesta 1993 ilmestynyt erikoislehti OTE (Opetus ja teknologia) päätettiin lakauttaa vuoden 2007 lopusta alkaen. OTE-lehden tilauskanta oli kesäkuun lopussa noin 2000 tilaajaa.

Kansalaisvaikuttaminen

Lasten ja nuorten foorumin valmistelu eteni. Kuntien ja lääninhallitusten edustajien kanssa laadittiin suunnitelma työn käynnistämisestä syksyllä 2007 ja mukaan tulevat kunnat perehdyttiin toimintaan.

Oppilaskuntatoiminnan kehittämistä kaikissa koulumuodoissa on tuettu informaatio-ohjauksella ja koulutuksella. Lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen oppilaskuntatoiminnan kartoitus 2006 on julkaistu.

Osallisuushanke

Vuoden 2007 alussa valtakunnallisessa hankkeessa jatkoi 37 hanketta. Hankkeille jaettiin valtionavustuksina 689 500 euroa vuoden 2007 toiminnan koordinointiin. Hankkeet ovat yhtä lukuun ottamatta raportoineet vuoden 2006 toiminnastaan kesäkuun 2007 loppuun mennessä. Raporttien perusteella hankepaikkakunnat ovat hyvien käytäntöjen mallintamisen ja vakiinnuttamisen vaiheessa. Noin kolmasosassa hankkeita on tehty päätöksiä hyvien käytäntöjen tai koordinaattorin työnkuvan vakiinistamisesta.

Tutkimukseen ja arviointiin liittyen keväällä 2007 toteutettiin kysely hankkeen ohjausryhmille ja koordinaattoreille. Kyselyn tarkoituksena oli tuottaa tietoa hankkeella aikaansaatuisten muutosten ja vaikutusten arviointiin. Hankkeessa korostunutta koordinaattoritoiminnan mallintamista ns. CMO-mallin mukaan on jatkettu. Tarkoituksena on mallintaa nuorisokoordinaatiotyö hyvänä käytäntönä, jota on mahdollista soveltaa hankepaikkakuntien ohella myös muissa Suomen kunnissa.

Seurantakäyntien kohteena on ollut koordinaattorin toimesta 18 hankekuntaa vuoden 2007 alusta.

Nuorten osallisuushanke on ollut esillä useissa tapahtumissa ja siitä on tiedotettu edu.fi-sivuilla (tiedote 1/2007). Hanke on toteuttanut yhden koordinaattoritapaamisen, jonka yhteydessä järjestettiin yhdessä eduskunnan sivistysvaliokunnan kanssa OTA OSAA –aiheinen esittelyseminaari eduskunnassa.

Yhteistyötä on jatkettu samaan teemaan liittyvien hankkeiden kanssa. Näitä hankkeita ovat Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma, Osallistuva oppilas - yhteisöllinen koulu, Koulupudokkaiden aktivointi/JOPO, Onnistuvat opit sekä oppilaan ja opinto-ohjauksen kehittämishanke. Hankkeen koordinaattori on ollut mukana myös Stakesin ja Opetushallituksen yhteistyössä johtaman Oppimisympäristöjen

terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi liittyvän seurantietojärjestelmän luomisessa.

Koulutuksen järjestäjien yhteistyön tukeminen

Opetushallituksen sisäasiainministeriön kanssa yhteistyössä toteuttaman Innovaatio ja osaaminen alue- ja seutuyhteistyössä -verkostohankkeen tarkoituksena on tukea ja kehittää alueellisista lähtökohdista opetuksen/koulutuksen järjestäjien yhteistyötä perusopetuksessa, toisella asteella ja aikuiskoulutuksessa sekä vahvistaa opetustoimessa aluekeskusohjelmayhteistyötä. Verkoston tehtävänä on myös edistää alueiden innovatiivisuutta ja elinvoimaisuutta sekä vahvistaa poikkihallinnollista yhteistyötä alueiden hyvinvoinnin kehittämisessä. Alue- ja seututyön näkökulman vahvistamiseksi Opetushallituksen sisällä on toiminut oma työryhmä, jonka tarkoitus on koordinoita Opetushallituksen alueellista ja seudullista yhteistyötä, tuotteita ja palveluja sekä tehdä esityksiä koulutuksen alueelliseksi kehittämiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi.

Lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen yhteistyötä helpottamaan on kehitetty verkkosivuja, joille on kerätty yhteistyökuvauksia. Lisäksi toisen asteen tiedonsiirtoa on kehitetty ja valmisteltu lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen yhteistyöopasta. Ammatillisten perustutkintojen uudistamisen yhteydessä on määritelty lukio-opintojen ja ammatillisen peruskoulutuksen opintojen vastaavuudet.

ALPO -hankkeessa on mukana 80 kuntaa, jotka ovat ryhmittyneet 15 seudulliseksi kokonaisuudeksi. Hankkeen väliraportointi valmistui. Kuntien vertaiskehittämistä, oman työn arviointia sekä kehittämisohjaaja-toimintaa on tuettu ohjauksella ja koulutuksella. Uusina työvälineinä seudullisen yhteistyön vahvistamiseen on sovellettu viestintäsuhde- ja prosessianalyysiä. Alueellisten tapaamisten painopisteenä on ollut Pohjois-Suomi.

Opetushallitus on edistänyt ammattiopistostrategian toteutumista tutkintojen ja perusteiden uudistamisen valmistelun yhteydessä siten, että tutkinnot ja opetussuunnitelman perusteet laaditaan helpottamaan koulumuotojen ja eri koulutuksen järjestäjien yhteistyötä. Perustutkintojen perusteille on valmisteltu yhtenäiset laadintaperiaatteet opetussuunnitelmaperusteiselle koulutukselle ja näyttötutkinnoille. Opintojen suorittamista yli koulumuotojen on helpotettu yhdenmukaistamalla muun muassa opintokokonaisuuksien laajuuksien muodostumista. Lisäksi Opetushallitus on edistänyt strategian toteutumista koulutuksen järjestäjien ja opettajien koulutuksessa ja eri tilaisuuksissa informaatio-ohjauksen muodossa.

3.2 VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET

Seuraavassa on kuvattu tiivistetysti tulossopimuskaudella 2007 - 2009 Opetushallituksen tehtävien hoitamiseksi asetetut tavoitteet ja selvitetty tavoitteiden toteutuminen 1.1.- 30.6.2007. Seurannan tunnusluvut on esitetty liitteessä 1.

3.2.1 Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa

Ennakointi

Tavoite: OPH tuottaa vuonna 2007 vuosia 2007 - 2012 koskevat koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman edellyttämät valtakunnalliset ja alueelliset työvoima- ja tutkintotavoitelaskelmat sekä koulutuksen läpäisyä koskevat ennakointiluvut ja tältä pohjalta koulutuksen aloittajatavoitteet erikseen nuorille suunnattuun koulutukseen ja aikuiskoulutukseen.

Valtakunnallista työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointia jatkettiin tuottamalla vaihtoehtoisia laskelmia vuosien 2007 – 2012 kehittämissuunnitelman valmisteluun. Nuorten ammatillisesti suuntautuneen koulutuksen alustavat aloittajatarvelaskelmat valmistuivat maaliskuun loppuun mennessä (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:26). Laskelmia tarkennettiin muistiosta annettujen lausuntojen jälkeen kesäkuussa. Ammatillisen aikuiskoulutuksen tarvelaskelmat (tutkintotavoitteet) laaditaan alkusyksystä 2007.

Tavoite: Määrällisen ennakkoinnin lisäksi Opetushallitus ennakoii laadullisia osaamistarpeita

Kevään aikana on valmistunut Opetushallituksen koulutuksen järjestäjiltä tilaamista osaamistarveselvityksistä nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinnon, autoalan perustutkinnon, vaatetusalan perustutkinnon, puutarhatalouden perustutkinnon sekä catering-alan perustutkinnon osaamistarveselvitykset. Muut ennen vuotta 2007 tilatut selvitykset ovat tekeillä suunnitellussa aikataulussa. Vuonna 2007 on myönnetty määräraha koulutuksen järjestäjälle julkisten kiinteistöpalvelujen osaamistarveselvityksen laatimiseksi.

Osaamistarpeiden ennakkoinnin kehittäminen sisältyy Opetushallituksen Yhteiskunnan koulutustarve -hankkeen suunnitelmaan. Jatkotyössä painotetaan osaamistarpeiden ennakkoinnin menetelmän, asiantuntijaverkoston ja tiedotuksen kehittämistä.

Tavoite: OPH tukee maakuntien liittoja alueellisessa ennakkoinnissa

Opetushallitus on jatkanut ennakkoinnin ESR-projektia ”Koulutustarpeiden määrällisen ennakkoinnin menetelmän ja yhteistyön kehittäminen alueellisessa ennakkoinnissa”. Sen tavoitteena on uudistaa määrällisen ennakkoinnin menetelmää sekä kehittää ja vakiinnuttaa alueellista ennakkointia ja ennakkointiyhteistyötä. Kevään 2007 aikana järjestettiin neljä koulutustilaisuutta maakuntien liitoille ja niiden yhteistyötahoille ennakkointityön käynnistämiseksi. Ohjeistus ja tiedonvaihto toteutettiin Opetushallituksen ja maakuntien liittojen yhteisten internet-sivustojen kautta. ESR-hankkeessa kehitetty ennakkointimallia testattiin ja otettiin käyttöön sekä valtakunnallisessa että alueellisissa laskelmissa.

Kevään aikana ohjattiin alueellisia ennakkointiryhmiä ennakkoinnissa tarvittavien ammattirakenne-ennusteiden laadinnassa. Niiden pohjalta Opetushallitus tuotti maaliskuun loppuun mennessä maakuntien liitoille valtakunnallisia laskelmia vas-

taavat laskelmat alueellisiksi aloittajatarpeiksi. Niitä tarkennettiin kesäkuussa muun muassa Tilastokeskuksen uusien ikäluokkaennusteiden mukaisiksi. Vastaavat ennakoitilaskelmat tuotettiin ruotsinkielisen koulutuksen aloittajatarpeista.

Muuta

Ylläpidettiin ja kehitettiin Ennakoinnin sähköistä tietopalvelua (Ensti) sekä tiedotettiin palvelusta eri asiakasryhmille, kuten opetus- ja työhallinnolle sekä koulutuksen järjestäjille. Käynnistettiin ESR-rahoitteinen kehittämisprojekti, jonka tavoitteena on mm. tuottaa Enstiin erityisesti opintojen ohjaajia ja työhallinnon viranomaisia palveleva ennakoititiedon osio.

Lisäksi jatkettiin koulutustarpeita koskevan ennakoititiedon levittämistä Opetushallituksen järjestämällä alakohtaisilla kehittämispäivillä, opetusministeriön ja muiden ministeriöiden tilaisuuksissa, koulutustoimikuntien kokouksissa, eri järjestöjen tilaisuuksissa sekä median välityksellä. Myös ulkomaisille vierailijoille kerrottiin koulutustarpeiden ennakoinnista Suomessa.

Maahanmuuttajat

Tavoite: OPH osallistuu maahanmuuttajakoulutuksen strategian ja toimenpideohjelman valmisteluun

Opetushallitus on osallistunut strategian valmistelutyöhön ministeriön kanssa. Strategiatyö alkaa syksyllä 2007. Strategian valmistelun pohjana tulee olemaan opetusministeriön kanssa yhteistyössä laadittu maahanmuuttajaopetuksen opettajatarvetyöryhmän raportti, joka viimeisteltiin keväällä 2007.

Tavoite: OPH kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden tukemiseksi ja opintojen ohjaamiseksi erityisesti perusopetuksen päätösvaiheessa. OPH lisäksi kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden osuuden lisäämiseksi lukiokoulutuksessa

Opetushallitus on käynnistänyt opetusministeriön kanssa laaditun erillissopimuksen perusteella laajan maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutustutkimuksen. Sen tavoitteena on tuottaa laaja tietopohja kehittämistoimien tueksi. Perusopetuksen päätösvaiheessa maahan tulleiden nuorten opetuksen selvitys valmistui vuonna 2006. Vuonna 2007 on jatkettu selvityksen tulosten levittämistä ja pohdittu jatkotoimia työministeriön työryhmässä, jossa on mukana myös Kuntaliiton ja opetusministeriön edustus.

Tavoite: OPH tukee koulutuksen järjestäjiä lasten ja nuorten ohjaamisessa suvaitsevaisuuteen sekä myönteiseen suhtautumiseen eri kulttuureja kohtaan

Opetushallitus on yhdessä opetusministeriön kanssa aloittanut vuoden 2007 alussa monikulttuurisuustaitojen kehittämishankkeen, jossa on mukana noin 30 kuntaa. Koulutuksen järjestäjille myönnettiin hakemuksesta monikulttuurisuustaitojen kehittämiseen koulu yhteisössä valtionavustusta ministeriön kriteerien mukaan. Monikulttuurisuussuunnitelman luominen kuntakohtaisesti alkaa varsinaisesti syksyllä 2007.

Tavoite: OPH kohdentaa toimenpiteitä vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen opetuksen, suomi/ruotsi toisena kielenä opetuksen ja muun opetuksen kehittämiseen. OPH vastaa näihin liittyvien avustusten myöntämisestä.

Koulutuksen järjestäjiä tiedotettiin vieraskielisten oppilaiden ja opiskelijoiden opiskelun tukemiseen liittyvien valtionavustusten hakemisesta kirjeitse ja edu.fi-sivuilla (tiedote 25/2007). Opetushallitus maksoi koulutuksen järjestäjille vuoden 2006 vieraskielisten tukiopetuksen ja oman äidinkielen opetuksen valtionavustukset.

Suomi/ruotsi toisena kielenä –opetusta kehitettiin julkaisemalla opettajien ja koulujen tueksi opas ”Suomi toisena kielenä perusopetuksessa”, joka jaettiin peruskoulupostituksen mukana kaikkiin peruskouluihin. Maahanmuuttajien oman äidinkielen opetuksen tueksi tarkoitettun maahanmuuttajien äidinkielen opettajien oppaan käsikirjoitus viimeisteltiin. Maahanmuuttajien erityisen tuen tarvetta selvitettiin kansainvälisessä Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskukseen projektissa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen selvitystä valmisteltiin ja kysely toteutettiin keväällä 2007. Maahanmuuttajaopiskelijoiden opiskelun tuen muotoja ja tarpeita luki-oissa koskevaan valtakunnalliseen selvitykseen kuuluvat syventävät haastattelut saatiin päätökseen ja niitä koskeva yhteenveto valmistui kevään aikana. Lukioon valmisteltiin uutta suomi toisena kielenä –opetuksen tukimateriaalia. Lukion toisen vuoden suomi toisena kielenä -opiskelijoille järjestettiin valtakunnallinen Agricola-kilpailu. Opettajille ja koulutuksen järjestäjille järjestettiin koulutusta ja toimittiin kotimaisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.

Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteita päivitettiin. Päivitetyt perusteet valmistuvat syksyllä 2007 ja tulevat voimaan 1.8.2008. Ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien perusteiden maahanmuuttajia koskevat osuudet päivitetään syksyn 2007 aikana muiden kaikkia tutkintoja koskevien yhteisten osien kanssa.

Maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarkoitettu 100 000 euron erillinen valtionavustus on jaettu 21 koulutuksen järjestäjälle. Avustukset kohdennettiin hankkeille, joiden tavoitteena oli muun muassa kehittää maahanmuuttajien kieltenopetuksen erityisjärjestelyjä, selvittää oppimisvaikeuksia, kehittää ammatillisten opintojen tukimuotoja, edistää naisten ja tyttöjen ammatillista koulutusta, edistää yhdenvertaisuutta ja etnistä monimuotoisuutta oppilaitoksissa sekä laatia ja toteuttaa niitä koskevat suunnitelmat.

Maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutus sekä muut yhteiskuntaan integroivat opinnot oli yksi painopiste vapaan sivistystyön kehittämis- ja kokeiluavustuksien jaossa helmikuussa 2007. Maahanmuuttajien aikuiskoulutukseen suunnatut avustukset jaettiin heinäkuussa. Vuonna 2006 myönnettyjen avustuksien selvityksistä tehtiin yhteenveto kesällä 2007. Ammatillisen lisäkoulutuksen työelämänkehittämis- ja palvelutehtävään liittyen jaettiin avustuksia myös työperusteisen maahanmuuton kehittämiseen. Avustuksia saaneet hankkeet perustivat keskenään verkoston kesäkuussa 2007. Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmasuositus astui voimaan 1.8.2007. Luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien opetussuunnitelmasuosituksen tueksi laadittiin didaktinen opas. Opetushallitus teki yhdessä työministeriön kanssa kyselyn kuntiin luku- ja kirjoitustaidottomien opetuksen tilasta. Opetushallitus oli mukana laatimassa ehdotusta maahanmuuttajien aikuiskoulutus-

ohjelmaksi (TYÖMAA 2008 – 2012). Näyttötutkinto-oppaaseen lisättiin tietoa maahanmuuttajista näyttötutkinnon suorittajina.

Muuta - Romanit

Opetushallitus järjesti useilla paikkakunnilla seminaareja ja tiedotustilaisuuksia, joissa romanivanhemmille tiedotettiin esi- ja perusopetuksen kasvatuksellisista tavoitteista ja niiden kehittävistä vaikutuksista lapsiin. Opettajille tiedotettiin romanikulttuurista ja romanilapsen maailmasta. Opetushallituksessa hyväksyttiin uudistetut Romanikulttuurin ohjaajan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon näyttötutkinnon perusteet.

Opetushallitus osallistui ESR-rahoituksen ja Opetushallituksen rahoituksen avulla toteutettavaan ROTI - romanit koulutukseen ja työelämään -hankkeeseen. Hankkeessa on mukana 50 nuorta ja heidän vanhempansa, jotka ovat saaneet yksilöllistä ohjausta koulutukseen ja työelämään. Työvoimatoimistojen kanssa suunniteltiin valtakunnallista työvoimapolittista koulutusta, mikä on edesauttanut aikuisväestön kouluttautumista ja työelämään pääsemistä.

Opetushallitus on tehnyt yhteistyötä Rikosseuraamusviraston ja eri vankiloitten kanssa koskien romanivankien puutteellista perusopetusta. Vankiloitten henkilökunnalle on järjestetty koulutuspäivä yhdessä Rikosseuraamusviraston kanssa. Romanikielen opettajille järjestettiin täydennyskoulutusta yhdessä Opekon kanssa maaliskuussa ja kesäkuussa. Romanikielen elvyttämiseksi järjestettiin yhteistyössä Itä-Karjalan kansanopiston kanssa romanikielen kesäkoulu Itä-Suomen romaneille (50 henkilöä). Valtaväestön ja romanien välillä toimiville yhdyshenkilöille järjestettiin koulutusta vahvistamaan heidän työnkuvaansa. Opetushallitus on julkaissut oppaan ”Romanin ja poliisin kohdatessa” ja omaa Latso Diives -lehteä.

Oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmat

Tavoite: OPH tukee tasa-arvosuunnitelmien laatimista

Oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmien laadinnan tuki on organisoitu Kaikkien oppijoiden ja kulttuuriryhmien hyvinvointi ja tasa-arvoiset oppimispolut –hankkeeseen. Vuoden 2007 aikana Opetushallitus julkaisee tasa-arvosuunnitelmien laadinnan tueksi oppaan, joka jaetaan oppilaitoksiin keväällä 2008. Oppaan käyttöönottoa tullaan tukemaan seminaarilla.

Hanketta tukevat Opetushallituksessa meneillään olevat useat muut kehittämissuunnitelmat, joissa myös edistetään tasa-arvoa, hyvinvointia sekä häiriötilanteiden ennaltaehkäisyä.

Fyysisen opiskeluympäristön kehittäminen

Tavoite: OPH edistää opetussuunnitelmien toteuttamista tukevien, oppimista edistävien ja terveyden ja turvallisuuden huomioonottavien esteettömien opiskeluympäristöjen syntymistä

Opetushallitukseen on vuoden 2007 alussa perustettu uusi Oppimisympäristöjen ja täydennyskoulutuksen kehittäminen -yksikkö, jonka vastuualueena on laaja-alainen opiskelu- ja oppimisympäristöjen kehittäminen.

Opetushallitus on saattanut loppuun ja käynnistänyt useita uusia fyysisen opiskeluympäristön kehittämiseen liittyviä kehittämis- ja julkaisuhankkeita eri yhteistyötahojen kanssa: ”Kuvataiteen opetustilojen suunnitteluopas – peruskoulu ja lukio”, ”Rakennusten akustinen suunnittelu – osa 2: oppilaitokset, auditoriot, liikuntatilat ja kirjastot” (yhdessä Rakennusinsinööriliiton kanssa) ja InnoSchool-konsortiohanke (yhdessä TKK:n, Helsingin yliopiston ja Lapin yliopiston kanssa).

Aiemmin käynnistettyjä ja edelleen meneillään olevia kehittämishankkeita ovat muun muassa yhdessä TKK:n kanssa tekeillä oleva ”Kosteusvaurioituneiden koulurakennustyyppien kunnonarviointiohjeet”. Työ valmistuu joulukuussa 2007.

Tavoite: OPH selvittää miten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden asumista voi parantaa. Selvityksen pohjalta OPH ohjaa koulutuksen järjestäjiä kehittämään opiskelijoiden asumista ja asuntolatoimintaa.

Opetushallitus on toteuttanut asuntolaselvityksen vuonna 2006, jonka pohjalta on annettu informaatio-ohjausta ja koulutettu asuntolaohjaajia asuntolaohjaajapäivillä.

Hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite: OPH kehittää kouluhyvinvointiin liittyvää tietotuotantoa

Opetushallituksessa on käynnissä laajaan aineistoon perustuva oppilaiden koulumesteydestä ja kouluhyvinvointia koskeva tutkimus. Sen keskeisenä tavoitteena on auttaa täydentämään Stakesin Kouluterveyskyselyn tuloksia koulun kannalta keskeisiltä alueilta ja auttaa kohdentamaan hyvinvoinnin lisäämistä koskevia toimia nykyistä tehokkaammin. Opetushallitus on myös mukana Stakesin terveyden edistämishankkeissa, jonka kysely on toteutettu yläkouluissa.

Opiskeluhyvinvoinnin edistämistä on tuettu oppilas - ja opiskelijahuollon kehittämistyön osalta muun muassa koulujen ja oppilaitosten informaatio-ohjauksella, koulutuksella, asiakaspalvelulla ja neuvonnalla. Yhteistyössä Stakesin kanssa on laadittu ja toteutettu oppimisympäristöjen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi liittyvä 7.-9.-luokille osoitettu kysely (Koulun THEa -kysely/ vuosiluokat 7-9). Tulosten alustava koonti ja raportointi on aloitettu. Perusopetuksen 1.-6.-vuosiluokkien ja ammatillisten oppilaitosten kyselyn valmistelu on käynnistetty.

Opetushallitus on osallistunut Stakesin järjestämien Kouluterveyspäivien suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteistyötä Kouluterveyskyselyn toteuttamisessa ja kehittämisessä on jatkettu. Opetusministeriön myöntämällä määrärahalta on kehitetty terveystiedon opetusta käynnistämällä aiheeseen liittyvä tutkimus, joka toteutetaan yhdessä Jyväskylän yliopiston terveyden edistämisen tutkimuskeskuksen (Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta) kanssa. Tutkimus kohdentuu terveystiedon opetussuunnitelman toteutumiseen peruskoulun 7.-9.-luokalla sekä lukiossa ja peruskoulun 7.-9.-luokkalaisten oppilaiden kokemuksiin terveystiedosta. Otos on noin 500 - 1000 oppilasta. Tutkimusaineisto on kerätty loppukevällä 2007. Määrällistä aineistoa täydennetään laadullisella aineistolla (20 - 30 opettajaa) soveltaen teemahaastattelua.

Tilastotietoja kouluruokailun järjestämisestä sekä koulujen toimintakulttuurista maisten ja virvoitusjuomien tarjonnassa on kerätty kahdella erillisellä kyselytutkimuk-

sella 7.-9.-vuosiluokkien koulujen osalta keväällä. Alempien vuosiluokkien koulujen oppilashuollon kyselyä kouluruokailun järjestämisen osalta valmistellaan syksyn toteutusta varten.

Koulutustiedotus ja opiskelijavalintajärjestelmät

Tavoite: OPH ylläpitää ja kehittää valtakunnallisia opiskelijavalintajärjestelmiä

Eri opiskelijavalintajärjestelmien peruspalvelut ja uudistukset toteutettiin vuonna 2007 alkupuoliskolla suunniteltujen aikataulujen ja suunnitelmien mukaisesti laajan yhteistoimintaverkon sekä tarkoitusta varten asetettujen työryhmien avulla.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla jatkettiin suunnitelmien mukaisesti kahta suurta opiskelijavalintajärjestelmää koskevaa uudistusta. Työt pohjautuvat aiemmin valmistuneisiin opetusministeriön työryhmien muistioihin. Niitä työstetään opetusministeriön ja Opetushallituksen asettamissa työ- ja projektiryhmissä sekä niiden alajaos- toissa laajan yhteistoimintaverkon avulla.

Kaikkia nykyisiä ja tulevia hakupalveluja koskevan sähköisen varmenteen käyttöönottoon valmistautumista on työstetty. Kaikki uudistukset ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Varmenne otettiin ensimmäisenä käyttöön helmikuussa 2007 ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteishakujärjestelmässä.

Tavoite: OPH toimittaa ja jakaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutusoppaan painetussa ja sähköisessä muodossa molemmilla kotimaisilla kielillä

Opetushallitus on julkaissut molemmilla kotimaisilla kielillä viisi eri koulutusasteiden koulutustarjontaa, hakemista ja opiskelijavalintoja esittelevää opasta. Lisäksi yksi julkaisu ilmestyi tiedonsaanti- ja muista tuotannollisista syistä tammikuussa edellisen vuoden joulukuun sijasta. Julkaisujen painosmäärä on yhteensä 314 000 kappaletta. Julkaisuista on työstetty myös verkkoversiot Opetushallituksen verkkosivuille osoitteeseen www.koulutusnetti.fi ja www.studieinfo.fi.

TAULUKKO 1. Koulutusoppaiden määrät (kpl)

JULKAISUT	Määrä
Yliopistojen valintaopas - Universitetens urval	60 000
Ammattikorkeakoulutus - Yrkeshögskolornas vuxenutbildning	25 000
Aikuiskoulutusopas 2007	38 000
Utbildning för vuxna 2007	6 000
Ammattikorkeakoulujen yhteishaku - Gemensam ansökan till yrkeshögskolor (kevään 2007 hakuohje)	70 000

Koulutusopas - Ammatillinen ja lukiokoulutus 2007 -julkaisun (115 000 kpl) ilmestyminen siirtyi vuoden 2007 tammikuuhun tuotannollisista syistä. Myöhemmin vuonna 2007 ilmestyvät julkaisut ovat aikataulujen mukaisesti työn alla.

Koulutustiedotusta ja opiskelijavalintoja koskevien Opetushallituksen verkkosivujen kokonaan uudet sivut (www.koulutusnetti.fi ja www.studieinfo.fi) otettiin käyttöön helmikuun alussa 2007. Käyttäjämäärä oli puolivuotiskaudella 329 000.

Tavoite: OPH toteuttaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän (TAYH) uudistamisen vaatimat tehtävät

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen hakujärjestelmän kehittämishanketta on työstyetty eteenpäin. Hankkeeseen kuuluvan hakujärjestelmän tekninen määrittely ja nettihakupalvelun toteutus on työn alla. Hankkeen tiedotusta on jatkettu. Syksyllä tapahtuva järjestelmän laaja käyttöönottokoulutus on suunniteltu ja ilmoittautuminen siihen on meneillään.

Tavoite: OPH osallistuu korkeakoulujen yhteishakujärjestelmien kehittämiseen

Yliopistojen sähköisen hakupalvelun ja yhteishakujärjestelmän rakentamista on jatkettu. Järjestelmän tekninen suunnittelu ja toteutus ovat käynnissä.

TAULUKKO 2. Opiskelijavalintajärjestelmien hakijamäärät vuonna 2007 (muutos suhteessa vuoteen 2006)

OPISKELIJAVALINTAJÄRJESTELMÄT	Hakijoita	Muutos	Hyväksytyt	Nettihakijat (%)
TAYH	87 500	-800	73 200	
amatillinen koulutus			40 800	
lukio			32 000	
kansanopistot			500	
AMKYH	58 200	-4 300	23 000	97
AKYH				99
aikuiskoulutus	9 500		3 900	
ylempi ammattikorkeakoulututkinto	2 300		1 200	
VKYH	12 600		2000	96
AMKOPE	5 100	600		95

Syksyllä 2007 alkaneeseen yhteishaussa mukana olleeseen ammattikorkeakoulujen nuorten koulutukseen oli hakijoita 58 200, jossa laskua oli 4 300. Yhteishaun sähköinen hakupalvelu (AMK-nettihakua) on saavuttanut valtavan suosion, sillä koko hakijamäärästä nettihakua käytti keväällä 97 % hakijoista.

Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen (aikuiskoulutus ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus) yhteishakujärjestelmä (AKYH) valmistui ja otettiin käyttöön huhtikuussa 2007. Aikuiskoulutukseen hakijoita oli 9 500, joista koulutukseen hyväksyttiin 3 900. Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan haki 2 300, joista opiskelupaikan sai 1 200. Järjestelmässä on hakijoita ohjaava nettihakupalvelu. Järjestelmän hakemuksista täytettiin netissä yli 99 %.

Ammattikorkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen yhteishakujärjestelmä (VKYH) otetaan käyttöön tammikuussa 2007. Järjestelmässä on hakijoita ohjaava nettihakupalvelu. Hakijoita oli 12 600, joista 96 % täytti hakemuksen netissä. Koulutukseen hyväksyttiin 2 000 hakijaa.

Ammattikorkeakoulu yhteishakurekisterin alarekisterinä on ammattikorkeakoulujen hakija- ja opiskelupaikkarekisteri (AMKOREK), johon talletetaan aikuiskoulutuksen ja vieraskielisen koulutuksen sekä yhteishaussa hakeneita, hyväksytyjä ja opiskelupaikan vastaanottaneita koskevat tiedot. Järjestelmä on toiminut suunnitelmien mukaisesti.

Nyt neljättä vuotta toiminnassa olleessa keskitetyssä hakujärjestelmässä (AMKOPE) on käytössä sähköinen hakupalvelu (OPEKORKEAHAKU). Hakijoita opettajakoulutukseen oli 5 100, mikä on 600 enemmän edelliseen kevääseen verrattuna. Hakijoista yli 95 % käytti nettihakua. Uutena palveluna järjestelmässä otettiin käyttöön helmikuussa 2007 sähköinen tunnistautumismenettely, joka pohjautuu julkishallinnon yhteiseen tunnistuspalveluun (VETUMA). Menettelyn avulla hakijat voivat seurata hakemuksensa etenemistä ja ottaa opiskelupaikan sähköisesti vastaan. Tunnistautumisia tehtiin yli 5 000.

HAREK on reaaliaikainen yliopistojen hakija- ja opinto-oikeusrekisteri, johon yliopistot tallentavat tiedot kaikesta tarjoamastaan tutkintoon johtavasta koulutuksesta sekä koulutuksiin hakeneista, valituista ja opiskelupaikan vastaanottaneista. Keväällä 2007 yliopistoihin oli 68 600 hakijaa. Yliopistot julkistavat opiskelijavalinnan tulokset viimeistään 20.7. Rekisterin kautta yliopistot saavat keskitetysti hakijoidensa ylioppilastutkintoarvosanat heti niiden valmistuttua.

Yhden korkeakoulupaikan säännöksen toteutuksessa käytettäviä Ammattikorkeakoulujen hakija- ja opiskelupaikkarekisteriä (AMKOREK) sekä Yliopistojen hakija- ja opinto-oikeusrekisteriä (HAREK) on edelleen kehitetty palvelemaan käyttäjiä entistä paremmin. Järjestelmät ovat toimineet suunnitellulla tavalla.

3.2.1.1 Yleissivistävä koulutus

Tavoite: OPH tukee ja seuraa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien toteutumista sekä raportoi tästä OPM:lle vuosittain.

Perusopetuksen opetussuunnitelmatyön seuranta eteni vuonna 2005 vahvistetun suunnitelman mukaisesti. Kansalliseen otokseen perustuvaa sähköistä kyselyä valmisteltiin ja kysely toteutetaan syksyllä 2007. Raportit opetussuunnitelman perusteiden valmistelusta ja opetussuunnitelmauudistuksen tavoitteiden toteutumisesta kokeilijoilta saadun tiedon perusteella valmisteltiin ja raportit ilmestyvät syksyllä 2007.

Lukion opetussuunnitelma -analyysi 2006 julkaistiin keväällä 2007 (Moniste 6/2007). Aikuisten lukiokoulutusta koskevan seurannan kysely on tehty keväällä 2007. Raportti on valmisteltavana.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta paikallista opetussuunnitelmatyötä tuetaan yhteistyössä lääninhallitusten ja normaalikoulujen kanssa tarjottavalla koulutuksella. Keväällä 2007 koulutustilaisuuksia toteutui viisi. Normaalikoulujen kanssa tehtävän yhteistyön suunnitelma valmistui. Opetushallituksen omia maksullisia ja maksuttomia koulutuksia toteutui esi- ja perusopetuksessa yhteensä 23 ja lukiokoulutuksessa 10. Lisäksi Opetushallituksen asiantuntijat osallistuivat muiden järjestämien, yhteensä noin 60 eri koulutustilaisuuksien suunnitteluun ja toteuttami-

seen. Yhteistyössä Opekon kanssa valmisteltiin syksyllä 2007 käynnistyvä pitkäkestoinen koulutus kuntien opetussuunnitelmaohjaajille.

Tavoite: OPH suuntaa esi- ja perusopetuksessa toimenpiteitä opetuksen ja koulupäivän rakenteen eheyttämiseksi. Tavoitteena on kehittää oppivan yhteisön toimintatapoja koulutuksen järjestäjien ja koulujen välille, yhtenäisen perusopetuksen toteuttamista tukevia hallinnollisia ja pedagogisia toimintarakenteita sekä yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria

Laadittiin suunnitelma koulupäivän rakennetta kehittäväälle verkostolle ja kasvatuksellisesti ehyttä koulupäivää tukevalle koulutukselle. Toimijoita ja hyviä käytänteitä kartoitettiin aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisverkostojen kautta.

Oppivan yhteisön toimintatapoja ja yhtenäisen perusopetuksen edistämistä tukevien Yhtenäisen perusopetuksen hankkeen tulokset raportoitiin. Opetushallituksen verkkosivuilla (www.oph.fi) julkaistiin mukana olleiden 87 opetuksen järjestäjän ja 10 harjoittelukoulun loppuraportit ja valmisteltiin Opetushallituksen sarjaan julkaisu ”Tarinoita yhtenäisestä perusopetuksesta” (Moniste 11/2007). Hankkeen ja siihen liittyneen opetusministeriön rahoittaman tutkimuksen tuloksia levitettiin opetussuunnitelmakoulutusten yhteydessä.

Yhtenäisyyttä vahvistavaa toimintakulttuuria edistettiin muun muassa. Erilaiset oppijat – yhteinen koulu -hankkeessa. Hankkeen loppuraportti valmistui ja toimitettiin ministeriöön. Hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja levitettiin ja syvennettiin erityisesti lahjakkaiden opetuksen sekä oppimisvaikeudet ja erilaiset oppimistyyli huomioidonottavan opetuksen osalta kolmessa koulutustilaisuudessa sekä syksyllä 2007 ilmestyvässä, oppimistyyliä käsittelevässä julkaisussa Sosioemotionaalisten vaikeuksien tunnistamiseen kehitettiin virtuaalisia työkaluja 50 opettajan suuruisen pilottiryhmän avulla yhteistyössä Joensuun yliopiston kanssa.

Opetuksen eheyttämistä eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien näkökulmasta tuettiin koulutuksella sekä hankkeilla muun muassa terveystiedon opetuksessa, uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetuksessa, kulttuurikasvatuksessa sekä tiede- ja teknologiaopetuksessa.

Oppimisympäristöjen kehittäminen nostettiin vahvasti esiin ja järjestettiin muun muassa aiheita käsittelevä laaja seminaari kaikkien kouluasteiden edustajille. Oppimisympäristöihin painottuva rahoitushaku ja siihen liittyvä hakukirje on valmisteltu kevään aikana ja haku toteutetaan syyskuussa 2007.

Tavoite: OPH edistää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia

Opetushallitus aloitti yhdessä opetusministeriön kanssa keväällä 2007 oppilashuollon kehittämishankkeen, jossa sadalle kunnalle myönnettiin oppilashuollon palvelurakenteen kehittämiseen kohdennettua valtion erityisavustusta. Opetushallitus osallistui kehittämistoiminnan suunnitteluun ja sen käynnistämiseen. Kesäkuussa asetettiin opetusministeriössä ohjausryhmä seuraamaan ja koordinoimaan oppilashuollon palvelurakenteen kehittämistoimintaa.

Kouluruokailu osana oppilashuoltoa tukee kouluhyvinvointia. Kouluruokailun käsikirja -julkaisun ensimmäinen painos valmistui alkuvuodesta ja on lähes loppuunmyyty. Julkaisun toisen painoksen valmistelua on aloitettu. Kouluruokailusuositusta

valmisteleva työryhmä on kokoontunut tiiviisti ja valmistellut loppuvuodesta julkaittavia suosituksia. Työstä on annettu ohjausryhmälle väliraportti sekä esitelty työtä sidosryhmille. Kansanterveyslaitoksen kanssa on valmisteltu yhteistyössä suositusmuistio makeisten ja sokeroitujen juomien myynnistä kouluaihana ja lähetetty se tiedotteena jokaiseen kouluun ja toisen asteen oppilaitokseen sekä tiedotettu aiheesta valtakunnallisessa mediassa. Suositus on johtanut lehdistöseurannan perusteella joissakin kunnissa linjaustoimenpiteisiin.

Julkaisut ”Laatua kodin ja koulun yhteistyöhön” ja ”Kvalitet i samarbetet mellan hem och skol” valmistuivat. Opetushallitus on käynnistänyt alustavasti maahanmuuttajaperheiden kanssa toteutuvan kodin ja koulun yhteistyön kehittämistyön. Lisäksi on käynnistetty selvitystyö tarpeesta kehittää oppilashuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä siten, että se tukee diabetes-oppilaan ja muiden pitkäaikaissairaiden lasten hyvää hoitoa koulussa. Opetushallitus on selvittänyt yhteistyössä Stakesin kanssa Koulun Thea-kyselyn avulla vanhempien osallisuutta koulussa.

Opetushallitus on kehittänyt Koulurauha-ohjelmaa, joka tukee hallitusohjelmaan sisältyvää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämistä sekä vahvistaa poikikahallinnollista, viranomaisten välistä ja yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa toteutettavaa yhteistyötä kansallisen väkivallanehkäisyohjelman tavoitteiden suunnassa. Ohjelman yhteistyökumppaneina vuosina 2007 - 2009 ovat Opetushallituksen lisäksi poliisi, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Folkhälsan. Kuluvana toimikauteena on sovittu vanhempainliittojen osallistumisen vahvistamisesta. Koulurauhaohjelmassa valmistuivat suomen- ja ruotsinkieliset esitteet. Englanninkielinen esite on valmisteilla. Käyttöön on otettu, täydennetty ja muokattu yhteisiä koulurauhasivustoja: www.koulurauha.fi ja www.skolfred.fi. Opetushallitus on tuottanut yhteistyössä tukioppilastoiminnan ja Koulurauhaohjelman kartoitukset. Yhteistyö Ahvenanmaan kanssa paikallisen koulurauhan julistuksen toteuttamisesta alkaa 1.9.2007.

Aggression portaat –aineistoa viimeisteltiin. Aineisto on laaja aggression hallintaan ja väkivallan ehkäisyyn liittyvä terveystiedon opetuksen tukiaineisto. Opetushallitus on tehnyt yhteistyötä järjestöjen ja viranomaisten kanssa terveysosaamisen edistämisen, terveyserojen kaventamiseen ja hyvinvoinnin tukemisen kehittämiseksi. Opetushallitus on kehittänyt yhdessä koulukotien opettajien, rehtoreiden ja muun henkilökunnan kanssa henkilökunnan oppilashuollollisia valmiuksia, kehitetty sisäisiä arviointivälineitä ja järjestetty koulutusta.

Opetushallitus on hallinnoinut Sairaalaopetuksen kehittämisen SAIREKE-hanketta, jolle saatiin jatkorahoitus vuodelle 2007. Opetushallituksen edustajat ovat toimineet hankkeen ohjausryhmässä. Hankkeessa on järjestetty tammikuussa kaksipäiväinen ensimmäisen vaiheen päätösseminaari, jossa oli mukana laaja edustus sairaalakouluista ja eri sidosryhmistä. Samassa yhteydessä ilmestyivät julkaisut: ”Osaprojektit pilotteina”, ”Löytöretkillä sairaalakouluissa”, ”Oppilaan integroituminen omaan kouluun sairaalaopetusjakson jälkeen”, ”Sairaalaopetus tänään” ja ”SAIREKE-sanomat nro 1”. Alueelliset ryhmät ja alahankkeet ovat aloittaneet toimintansa alkuvuodesta.

Opetushallitus hallinnoi Vammaisten lasten valtion erityiskouluja, jotka ovat valtakunnallisia kehittämis- ja resurssikeskuksia. Opetusministeriö on perusopetuslain (628/1998) 8, 39 ja 52 §:n nojalla määrännyt niiden erityiseksi tehtäväksi järjestää esi-, perus- ja lisäopetusta sekä opetukseen liittyviä tukipalveluita niille vaikeasti mo-

nivammaisille ja sairaille oppilaille, joiden opetusta ei voida järjestää kunnan koululaitoksessa. Opetusta järjestetään näkö-, kuulo- ja liikuntavammaisille, neurologisesti sairaille ja pitkäaikaissairaille, dysfaattisille ja autistisille sekä muille vammaisille ja sairaille lapsille ja nuorille. Vuoden 2007 alusta muodostettiin Ouluun Tervaväylän koulu, johon yhdistettiin entiset Lohipadon ja Merikartanon koulut. Kaksi Opetushallituksen edustajaa on toiminut uuden johtokunnan jäseninä.

Opetushallituksen edustaja on toiminut European Agency:n, Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskuksen, kansallisena koordinaattorina. Kehittämiskeskuksen tehtävänä on kehittää erityisopetusta eurooppalaisena yhteistyönä. Opetushallitus on hallinnoinut osahankkeita ja sen edustajat ovat osallistuneet organisaation kokouksiin.

Opetushallitus on kehittänyt yhdessä koulukotien opettajien, rehtoreiden ja muun henkilökunnan kanssa henkilökunnan oppilashuollollisia valmiuksia, kehittänyt sisäisiä arviointivälineitä ja järjestänyt koulutusta.

Tavoite: OPH osallistuu erityisopetuksen pitkän aikavälin strategian laadintaan

Opetushallituksen edustajat ovat osallistuneet opetusministeriön asettaman erityisopetuksen strategiaryhmän työhön.

Tavoite: OPH tukee taiteen perusopetuksen järjestämistä ja opetussuunnitelmatyötä

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma-asioissa on annettu informaatio-ohjausta ja koulutusta. Valmisteltavana on koulutuksen rakenteen käsitteiden selkeyttäminen.

Taiteen perusopetuksen sivuja edu.fi-portaalissa kehitetään. Yhteistyön lisäämisestä eri toimijoiden kanssa ja niiden välillä on neuvoteltu.

Tavoite: OPH edistää aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden toteutumista ja toiminnan kytkemistä osaksi peruskoulun toimintaa

Manner-Suomen kunnista 95 % (378 kuntaa) järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toimintaan osallistuu noin 42 000 lasta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa yhtenäistettiin ja kehitettiin 15 alueellisessa kehittämisverkostossa. Valtakunnallinen hakulomakkeisto on ollut ladattavissa www.edu.fi verkkosivustolta ja kaikkien kuntien käytössä tammikuusta 2007 alkaen. Hakulomakkeiston pilotointi toteutettiin helmikuussa Varsinais-Suomen ja Lapin verkostoissa. Toiminnan laadun arviointi koordinaattoreille, vanhemmille ja ohjaajille toteutettiin pilottina Helsingissä ja Järvenpäässä sekä Pohjois-Karjalan ja Kainuun verkostossa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien perehdyttämisen tueksi laadittiin perehdyttämiskansio. Perehdyttämiskansio on ladattavissa Opetushallituksen edu.fi verkkosivustolta. Verkostojen yhteys- ja varahenkilöille järjestettiin kevään 2007 aikana kaksi työkokousta Helsingissä ja kaikki verkostot järjestivät alueillaan 1-2 kuntien koordinaattoritapaamista sekä 1-2 alueellista koulutustilaisuutta.

Uusi suomen- ja ruotsinkielinen esite aamu- ja iltapäivätoiminnasta valmistui maaliskuussa. Esite lähetettiin tiedoksi huhtikuussa kaikkiin kuntiin ja peruskouluihin (noin 3600 kpl). Edu.fi- verkkosivustoa on kehitetty ja ajantasaistettu.

Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa -työryhmä valmistelee esitettä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännöllisistä perusteista, onnistuneen toiminnan lähtökohdista ja käytännön malleista, joita on toteutettu eri kunnissa. Työ valmistuu elo-syyskuussa.

Koulutuksen ja toiminnan järjestäjiä on tuettu lähettämällä aamu- ja iltapäivätoiminnan materiaalia. Sidosryhmäyhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttajien kanssa on jatkettu.

Tavoite: OPH tehostaa toimenpiteitä kielten opetuksen kehittämiseksi ja oppilaiden ja opiskelijoiden kielivalintojen monipuolistamiseksi sekä toisen kotimaisen kielen kiinnostavuuden lisäämiseksi

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle laadittiin pyynnöstä lyhyt tilastaselvitys saksan, ranskan ja venäjän opiskelusta peruskouluissa ja lukioissa.

Lisäksi vahvistettiin valtion ja yksityisten kielikoulujen yhteistyötä sekä tuettiin työn kehittämistä resurssikeskustoiminnan suuntaan.

Kansallisia projekteja ovat toisen kotimaisen kielen opetuksen kehittäminen (ruotsi ja suomi) sekä yhteispohjoismaalainen Nordiska teman -hanke. Toisen kotimaisen kielen opetuksen kehittäminen koskee myös ammatillista koulutusta ja siinä ovat mukana kaikki suomen- ja ruotsinkieliset koulut. Projekti toteutetaan Opetushallituksen suomenkielisten ja ruotsinkielien yksikköjen välisenä yhteishankkeena (Opetushallituksen Kehittäminen sekä Ruotsinkielinen toimintayksikkö).

Tavoite: OPH toteuttaa European Label – Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima – kilpailun

Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima –kilpailusta lähetettiin tiedote opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Määräaikaan mennessä saatiin kahdeksan hakemusta. Opetushallitus osallistui Eurooppalaisen kieli-indikaattorin kehittämistyöhön sekä muuhun kielten opetusta koskevaan yhteistyöhön Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston kanssa.

Tavoite: OPH kehittää varhain aloitetun sekä integroidun vieraiden kielten sekä toisen kotimaisen kielen oppimiseen ja opetukseen soveltuvia toimintaympäristöjä, opetusmenetelmiä, työtapoja, oppimateriaaleja ja –välineitä

Opetushallitus on erityisesti tukenut varhaisen kielenopetuksen toteuttamista sekä peruskoululaisten ja lukiolaisten kiinnostusta harvinaisempia kieliä kohtaan.

Venäjän kielen ja kulttuurin verkoston toiminta laajeni noin 30 yleissivistävän koulutuksen järjestäjään. Verkoston puitteissa järjestettiin laaja Venäjä-foorumi, johon osallistui noin 180 keskeisten sidosryhmien edustajaa. Verkoston yhteyksiä ammatilliseen koulutukseen ja sidosryhmiin vahvistettiin.

Saksan kielen ja kulttuurin kehittämisverkostoon liittyi uusia kouluja ja mukana olevien määrä on nyt 15 koulua ja oppilaitosta. Kevään 2007 aikana järjestettiin neljä jatkokoulutusseminääriä eri puolella Suomea. Verkoston (www.pisa-schuleninfinland.net) kohderyhmä on 1600 saksanopettajaa ja noin 7000 oppilasta. Verkoston työtä ohjaa Opetushallitus yhteistyössä Helsingin Saksalaisen koulun kanssa. Saksan opetuksen ja Saksalaisen koulun kehittämisen tueksi luotiin säännöllisesti kokoontuva foorumi, johon osallistuvat Opetushallituksen kutsusta Saksalaisen koulun, Saksan suurlähetystön, Saksalaisen kirjaston, Goethe-instituutin, Saksan ulkomaankoulukeskuksen sekä Opekon edustajat.

Tavoite: OPH valmistelee lukiokoulutuksen suullisen kielitaidon osaamisen arvioimisen valtakunnallisen toteutusta

Opetushallitus on valmistellut Lukiokoulutuksen suullisen kielitaidon arviointiryhmän muistiossaan (2006:26) esittämän ehdotuksen mukaista muutosta lukion opetussuunnitelman perusteisiin. Ehdotuksesta on tarkoitus pyytää lausunnot syksyllä 2007. Opetushallitus on tuottanut lukion suullisen kielitaidon arviointimateriaalia kahdeksaan kieleen ja järjestänyt täydennyskoulutusta kielitaidon arvioinnista.

Muuta

Informaatio-ohjauksella on tuettu lukioiden keskinäistä sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten välistä yhteistyötä. Opetushallitus koordinoi yhteistyössä opetusministeriön, lääninhallitusten, maakuntien liittojen ja kuntien kanssa alueellisia toisen asteen etäopetusverkostoja.

3.2.1.2 Ammatillinen koulutus

Tavoite: OPH selvittää ammatillisten perustutkintojen muutostarpeet ottaen huomioon yksilöllisen oppimisen ja erityisopetuksen näkökulman

Tutkintojen ja perusteiden muutostarpeita on selvitetty kyselyillä sekä tekemällä alakohtaisia osaamistarveselvityksiä.

Tavoite: OPH käynnistää tutkintokohtaisen tarkistamisen siten, että perusteet on tarkistettu tarvittavin osin ja ammattiosaamisen näytön perusteet integroitu opetussuunnitelmien perusteisiin ja ne otetaan käyttöön viimeistään 2010.

Opetushallitus on käynnistänyt tutkintojen ja perusteiden uudistamisen siten, että niiden mukaan voidaan käynnistää koulutus viimeistään vuonna 2010. Syksyllä 2006 ja kesäkuussa tehtiin opetusministeriölle tutkintorakenteen muutosesitykset koskien ensimmäisessä vaiheessa uudistettavia tutkintoja. Perusteiden uudistaminen etenee vaiheittain siten, että perusteiden yhteiset osat sekä kahden tutkinnon perusteet valmistuvat syksyllä 2007. Ne voidaan ottaa käyttöön syksyllä 2008. Keväällä 2007 valmistuvat yhteensä neljän tutkinnon perusteet. 25 uutta tutkintokohtaista perusteeprojektia käynnistyy syksyllä 2007. Edellä mainitut perusteet otetaan käyttöön 2009 syksyllä. Loput perusteeprojektit käynnistyvät keväällä 2008 ja niiden osalta perusteet otetaan käyttöön syksyllä 2010.

Perusteita uudistettaessa otetaan huomioon työelämän tarpeisiin vastaaminen toimintakokonaisuuspohjaiset opintokokonaisuudet ja se, että perusteet mahdollistavat

osatutkintojen suorittamisen. Yrittäjyysosat sekä terveyttä ja työkykyä vahvistavat osiot sisällytetään ammatillisiin opintoihin.

Tavoite: OPH tuottaa kansalliset ammattiosaamisen näyttöaineistot näyttöjen käyttöönoton tueksi ja varmistaa aineistojen saatavuuden sekä seuraa ja tukee koulutuksen järjestäjiä ja työelämää näyttöjen käyttöönotossa

Kansallisia näyttöaineistoja on viimeistely ESR-hankkeissa musiikkialan ja tanssialan perustutkintoihin. Lisäksi maatalousalan ja logistiikan perustutkintojen muutuneisiin osiin on valmisteilla näyttöaineisto. Bioenergia-alalle sekä yrittäjyys ja yritystoiminta opintokokonaisuuteen on valmisteilla näyttöaineistot. Kymmenen näyttöaineistoa on käännettävänä ruotsinkielelle.

Koulutuksen järjestäjiä on tuettu ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönotossa avustuksin ja kouluttamalla sekä levittämällä hyviä näyttökäytäntöjä. Näyttöjen käyttöönottoa on seurattu kaikille koulutuksen järjestäjille avustusten haun yhteydessä tehdyllä kyselyllä.

Tavoite: OPH huolehtii kuljettajien ammattipätevyysdirektiivin toimeenpanosta opetushallinnon osalta

Opetushallitus on osallistunut kansallisten kuljettajan ammattipätevyyteen liittyvien säädösten valmisteluun. Direktiivin edellyttämät muutokset logistiikan perustutkinnon perusteisiin tehtiin kesäkuussa. Lisäksi valtion avustuksilla rahoitettavien hankkeiden ja koulutuksen kautta tuetaan direktiivin toimeenpanoa.

Tavoite: OPH kehittää ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjausmenetelmiä ja levittää hyviä käytäntöjä

Opetushallitus on levittänyt ESR-hankkeissa saatuja hyviä käytänteitä. Erityisopetuksessa on paneuduttu erityisesti vaikeavammaisten opetuksen kehittämiseen.

Tavoite: OPH edistää työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja osaamisen arvioimista kehittämällä opettajien työelämäosaamiseen liittyviä opintoja ja niiden toteuttamista sekä tukemalla työpaikkaohjaajien koulutusta. Lisäksi OPH edistää koulutuksen järjestäjien ja työelämän keskinäistä yhteistyötä ja opettajien työelämäjaksujen toteutumista kaikilla koulutustasoilla

Kaikkien tutkintojen perusteisiin on annettu määräys valinnaisesta opintokokonaisuudesta: Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen. Työssäoppimisen ja samalla koulutuksen järjestäjien ja työelämän yhteistyön edistämistä on tehty sekä kouluttamalla että valtionavustuksin. Julkaisu ”Työvaltainen koulutus - mahdollisuus toiminnalliselle oppijalle” valmistui ja Työssäoppimisen kehittäminen toimintajärjestelmänä - hankkeessa tuotettua materiaalia on levitetty. Opettajien työelämäosaamisen opintojen uudistamista on valmisteltu. ESR-hankkeilla on tuettu työssäoppimisen kehittämistä ja työpaikkaohjaajakoulutuksen toteutumista. Työssäoppimisen tukimäärärahaa on jaettu valtionavustuksina 90 koulutuksen järjestäjälle yhteensä 1 500 000 euroa. Opetushallitus on jatkanut työturvallisuusoppaiden valmistelemista ja tarvittavin osin niiden uudistamista.

Tavoite: OPH edistää opettajien alakohhtaista osaamista ohjaamalla ja kouluttamalla opettajia

Opetushallitus on huolehtinut jatkuvasta ammatillisen koulutuksen alakohtaisesta kehittämisestä kaikilla aloilla sekä hoitanut koulutustoimikuntien sihteeripalvelut. Eri puolilla Suomea on järjestetty 15 alakohtaista neuvottelupäivää, osallistuttu asi-
antuntijoina alakohtaisille rehtoripäiville sekä tarjottu alakohtaisesti maksullista kou-
lutusta.

Opetushallitus on ohjannut kokeiluja: IB- merkonomikoulutus, yrittäjämerkonomi-
koulutus maatalousalalla, bioenergia-ala, kaivosala, kiviala. Lisäksi laajoja kehittä-
mishankkeita ja alakohtaisten kehittämisstrategioiden toimeenpanoa on ohjattu ja
tuettu maatalousalalla, metsäalalla sekä kone- ja metallialalla sekä kuljetusalalla.

*Tavoite: OPH osallistuu ammatillisten opiskelijoiden terveyttä ja työkykyä vahvistavan työ- ja
toimintakykypassin kehitystyöhön ja toimeenpanoon*

Opetushallitus on osallistunut työ- ja toimintakykypassin kehittämiseen yhteistyössä
opetusministeriön, koulutuksen järjestäjien ja SAKU ry:n kanssa. Passin edelleen
kehittämiseen ja levittämiseen myönnettiin valtion avustuksia neljälle koulutuksen
järjestäjälle.

*Tavoite: OPH edistää yhtenevien käytäntöjen ja menettelytapojen käyttöönottoa aikaisemmin
bankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi perusopetuksen jälkeisessä koulutukses-
sa. OPH levittää hyviä käytäntöjä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien kehittämisestä ja to-
teuttamisesta.*

Osaamisen tunnustamiseen liittyen on pidetty 11 koulutustilaisuutta ja opiskelijan
arviointiin liittyen 12 tilaisuutta. Kaikessa alakohtaisessa koulutuksessa sekä opetus-
suunnitelmakoulutuksessa on henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laadintaan
liittyvä koulutus mukana.

*Tavoite: OPH jatkaa ja arvioi ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelman toteuttamista,
tukee koulutuksen järjestäjiä esteettömän ja saavutettavan oppimisympäristön toteutumisessa, eri-
tyisopetuksen työelämäyhteyksien vahvistamisessa ja työllistymisen edistämisessä. Lisäksi
OPH edistää työvaltaista koulutusta ja oppisopimuskoulutusta erityisopetuksessa.*

Toimenpideohjelman toteuttamiseksi on jatkettu käytännön toimenpiteillä, joista
työvaltaisen koulutuksen kehittäminen on ollut keskeinen. Opetushallitus on valmis-
tanut julkaisut ”Esteetön ammatillinen oppilaitos” sekä ”Arjen avaimet” yhdessä si-
dosryhmien kanssa sekä panostanut erityisesti sidosryhmäyhteistyöhön.

*Tavoite: OPH vastaa ammatillisen koulutuksen kehittämistoiminnan ja yhteisten tehtävien vaa-
timien hankkeiden valtionavustus- ja muiden rahoituspäätösten tekemisestä*

Ammatillisen koulutuksen järjestäjille on myönnetty valtionavustuksia yhteensä
3 405 000 euroa opetusministeriön päätöksen 9/521/2007 ja 1 085 000 euroa pää-
töksen 10/521/2007 mukaisesti 18 kehittämiskohteeseen.

3.2.1.3 Aikuiskoulutus

*Tavoite: OPH tukee työelämässä tarvittavan osaamisen kehittymistä valmistamalla OPM:lle
esitykset tutkintorakenteen muuttamisesta ja laatimalla ja uudistamalla tutkintojen perusteita*

Opetushallitukselle saapuneisiin tutkintoesityksiin on hankittu tarvittavat lisäselvitykset ja saatettu esitykset koulutustoimikuntien käsiteltäviksi. Koulutustoimikuntien lausuntojen pohjalta opetusministeriölle laadittava tutkintorakenne-esitys valmistuu syyskuussa 2007.

Vuonna 2007 voimaan tulleet ammatti- ja erikoisammattitutkinnot luetellaan taulukossa 3. Valmistuneista tutkintojen perusteista on laadittu lehdistötiedotteet, siirretty perusteet osaan.fi –tietokantaan sekä järjestetty yhteistyössä tutkintotoimikuntien kanssa perusteita koskevat tiedotustilaisuudet. Käynnissä on lisäksi runsaat 20 ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden uudistamisprojektia ja KE/AM-yksikön kanssa kuuden perustutkinnon uudistaminen.

TAULUKKO 3. Vuonna 2007 voimaan tulleet ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

VOIMAAN TULLEET AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT	
käsityöntekijän ammattitutkinto	viljelypuutarhurin ammattitutkinto
seppäkisällin ammattitutkinto	metsätalousyrittäjän ammattitutkinto
seppämestarin erikoisammattitutkinto	golfkenttämestarin erikoisammattitutkinto
valokuvaajan ammattitutkinto	päihdetyön ammattitutkinto
valokuvaajan erikoisammattitutkinto	liikuntapaikkojenhoitajan ammattitutkinto
maarakennusalan ammattitutkinto	valmentajan ammattitutkinto
lihateollisuuden ammattitutkinto	hierojan erikoisammattitutkinto
henkilöautomekaanikon ammattitutkinto	liikuntapaikkamestarin erikoisammattitutkinto
vartijan ammattitutkinto	valmentajan erikoisammattitutkinto
ympäristöhuollon ammattitutkinto	

Tavoite: OPH edistää työelämässä toimivien koulutukseen osallistumista ja muuta ammattitaidon kehittämistä suuntaamalla koulutuksen järjestäjille myönnettäviä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävissä tarvittavan osaamisen parantamiseen tarkoitettuja valtionavustuksia

Henkilökohtaistamista koskeva määräys tuli voimaan maaliskuun alusta. Henkilökohtaistamisen toteuttamista ja kehittämistä tuettiin laatimalla aihealueesta ohjeistus uudistettuun näyttötutkinto-oppaaseen. Oppaassa myös tutkintotoimikunnat ohjeistettiin seuraamaan henkilökohtaistamisen toteuttamista näyttötutkintojen järjestämissopimuksen liitteenä olevan näyttötutkinnon järjestämissuunnitelman sisältöä tarkentamalla. Näyttötutkintomestarikoulutuksen perusteeseen on lisätty henkilökohtaistamista koskeva osuus. Näyttötutkintomestarikoulutuksissa ja muissa koulutustilaisuuksissa on selostettu henkilökohtaistamisen toteutusta ja kehittämistä osana koulutuksen järjestäjän aikuiskoulutusstrategiaa.

Tavoite: OPH myöntää ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittämiseen tarkoitettuja valtionavustuksia. Valtionavustusten myöntämiseen liittyen OPH tukee koulutuksen järjestäjien ja yritysten verkottumista sekä ohjaa ja seuraa työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Ammatillisen lisäkoulutuksen kehittämisen valtionavustuksista oli haettavana avustukset työelämän kehittämis- ja palvelutehtävään ja koulutuksen laadun kehittämiseen. Ammatillisen lisäkoulutuksen kehittämisen koulutuksen laadun kehittämisen hankeryhmään saapui 127 valtionavustushakemusta 67 hankkeeseen. Päätökset koulutuksen laadun kehittämisen valtionavustuksista valmistuivat huhtikuussa. Työelä-

män kehittämis- ja palvelutehtävän hankeryhmään saapui 337 valtionavustushakemusta 167 hankkeeseen. Päätökset työelämän kehittämis- ja palvelutehtävään valtionavustuksista valmistuivat touko-kesäkuun aikana. Raportointikauden tilastot ovat valmistumassa ja seuraavan vuoden haun ohjeistus valmistuu vuoden loppuun mennessä. Lisäksi kehittämistyössä on tehty aktiivista yhteistyötä opetusministeriön kanssa ammatillisen lisäkoulutuksen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää koskevassa seurannassa ja valmistelussa.

Tavoite: Yhdessä OPM:n kanssa kehitetään työtoiminnan arviointia

Arviointia kehitetään syksyn 2007 aikana.

Tavoite: OPH edistää aikuisväestön elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia osallistamalla kielitutkintoon liittyvien uudistusten toimeenpanoon

Yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi valmistettiin Suomen kansalaisuutta hakeville maahanmuuttajille suunnattu selkokielen esite. Tutkintojärjestelmän auditointia varten valmistettiin materiaali, joka toimitettiin auditoijalle, Association of Language Testers in Europe (ALTE). Suomen kielen keskitason tutkintopäivien lisäämistä valmisteltiin siten, että tutkintoja voi suorittaa vuodesta 2008 lähtien neljä kertaa vuodessa nykyisen kolmen asemesta. Lisäksi valmistettiin suomen kielen keskitason testien digitalisointia sekä rahoitusmahdollisuuksia (uuden ESR-ohjelman toimintalinja 2).

Valtionhallinnon kielitutkintojen osalta tutkintojärjestelmän uudistamista koskeva kaksikielinen julkaisu valmistui. Tämän lisäksi uutta testimateriaalia valmistettiin, käytössä olevien hyvän/tydyttävän taidon testipakettien muokkaus aloitettiin käyttäjiltä kerätyn palautteen pohjalta ja tutkintorekisterin siirtämistä valmisteltiin henkilö pohjaiseen tietokantaan.

Tavoite: OPH edistää työikäisen väestön osaamistasoa kehittämällä auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmää vuodesta 2008 lähtien

Opetushallitus asetti asiantuntijatyöryhmän tutkintojärjestelmän uudistamista varten ja otti OPTIMA-alustan työryhmän käyttöön. Opetushallitus osallistui auktorisoiduista kääntäjistä annetun lakiesityksen valmisteluun (annettu eduskunnalle 15.6.2007). Ensimmäinen versio auktorisoidun kääntäjän tutkinnon perusteista valmistui. Opetushallitus osallistui lisäksi tutkintojärjestelmän maksuperusteiden ja budjetin valmisteluun.

Tavoite: OPH tukee ja edistää myöntämillään kehittämisavustuksilla vapaan sivistystyön suunnitellaohjauksesta, opetuksen laadun kehittämisestä, oppilaitosten yhteistyöstä ja osallistujapohjan laajentamisesta

Vuoden 2007 kehittämisavustukset suomenkielisille vapaan sivistystyön ylläpitäjille myönnettiin helmikuussa 2007. Avustetuissa hankkeissa olivat etusijalla valtion talousarvion ja opetusministeriön määräämät painopisteet. Avustuksia myönnettiin seuraavasti: kansalaisopistot 530 000 €, kansanopistot 450 000 €, opintokeskukset 113 000 € ja kesäyliopistot 145 000 €.

Huhtikuussa 2007 julkaistiin edellisten vuosien kehittämisavustushankkeista yhteen-
vetoraportti kehittämisehdotuksineen (Opetushallituksen moniste 10/2007).

Vapaan sivistystyön osallistujapohjan laajentaminen on osa Opetushallituksen stra-
tegiasta toimenpideohjelmalla 1, ja sen sisällä osa hanketta "Kaikkien oppijoiden ja
kulttuuriryhmien hyvinvointi ja tasa-arvoiset oppimispolut elinikäisen oppimisen pe-
riaatteen mukaisesti". Hankkeen tavoitteet sisältyvät myös Vapaan sivistystyön ke-
hittäminen -tuotteeseen.

Muuta

Opetushallitus asetti tutkintotoimikuntien jäsenet työnantaja-, työntekijä-, opetus-
alan ja yrittäjäjärjestöjen esitysten perusteella uudelle kaudelle 1.8.2007 - 30.7.2010
asetettaviin tutkintotoimikuntiin. Jäseniä nimettiin yhteensä 1190 henkeä 173 tutkin-
totoimikuntaan. Toimikunnista on kaksikielisiä 149, ruotsinkielisiä 7 ja suomenkieli-
siä 17. Opetushallitus toteutti toimikuntien jäsenille koulutustoiveita koskevan kyse-
lyn ja valmisteli sen pohjalta uutta kautta koskeva toimikuntien koulutussuunnitel-
man yhteistyössä työelämän keskusjärjestöjen kanssa. Tutkintotoimikuntien sähköis-
ten kokousten pitomahdollisuuksia kehitettiin. Toimikuntien sihteereille avattiin
mahdollisuus päivittää AMTU-tietojärjestelmän toimikuntatietoja. Alakohtaiset esit-
telijät ovat ohjanneet toimikuntatyötä ja vierailleet toimikuntien kokouksissa. Lisäksi
tutkintomaksujen kertymistä koskeva selvitystyö käynnistettiin ja tutkintotoimikun-
tien kotisivut päivitettiin viikoittain ajan tasalle.

Ajalla 1.1.- 30.6.2007 on laadittu yhteensä 85 näyttötutkintojen järjestämisedellytys-
ten arviota yli 50 tutkinnon järjestäjälle. Keskimääräinen käsittelyaika oli 3,6 kk. Jär-
jestämisedellytysten arviomenettelystä on luennoitu 26 tilaisuudessa (näyttötutkin-
tomestarikoulutuksissa ja muissa koulutustilaisuuksissa).

Opetushallitus käynnisti oppisopimuskoulutukseen liittyvien www-sivujen uudista-
minen yhteistyössä Helsingin kaupungin opetusviraston kanssa. Lisäksi laadittiin
suunnitelmat oppisopimuskansion ja -oppaan uudistamiseksi syksyn 2007 aikana.

3.2.2 Laadunhallinta ja seuranta

*Tavoite: OPH edistää koulutusjärjestelmän tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta kehittämällä kou-
lutuksen laadunhallintaa, tukemalla koulutuksen järjestäjiä laadun kehittämässä sekä tuotta-
malla seurantietoa koulutuksen kehittämisen tueksi*

Laadunhallinnan kehittämisessä on tuettu eri asiakasryhmiä, osallistuttu eurooppa-
laiseen kehittämistyöhön ja levitetty kansainvälisiä kokemuksia.

Äidinkieli ja kirjallisuus sekä modersmål och litteratur -oppiaineiden vuosien 2002 ja
2005 oppimistulosmittausten perusteella oli tutkittu, miten samojen oppilaiden
osaaminen ja asenteet muuttuvat perusopetuksen ylempien luokkien aikana. Aikai-
sempien raporttien lisäksi julkaistiin syventävä kuvaus itse vertaistamisprosessista ja
kehittämistarpeista. Raportin mukaan oppiaineen osaaminen lisääntyi kouluissa kes-
kimäärin kahdeksan prosenttia 7.-9.-luokkien aikana. Kirjoittamisen ja lukemisen
osa-alueilla osaaminen parani voimakkaammin, mutta se ei juuri muuttunut kielen-

tuntemuksen osa-alueella. Asenteet oppiainetta kohtaan muuttuivat ylempien luokkien aikana kielteisemmiksi.

Yhteistyössä STAKESin kanssa toteutettiin tutkimus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä niissä peruskouluissa, joissa oli 7.–9.-luokkien oppilaita. Vastausprosentti oli yli 70.

Tavoite: OPH kehittää omaa toimialuettaan koskevaa tietotuotantoa ja yhteistyötä

Opetushallituksessa on käynnistynyt Koulutuksen tietopohjan kehittämishanke, jossa tietokantojen- ja rekisterien yhdistämisen pohjalta tuotetaan koulutuksen tasa-arvokatsaus vuoden 2008 loppuun mennessä. Hankkeeseen liittyy myös osallisuusindikaattoreiden kehittäminen.

Tasa-arvoraportin sisällöllinen suunnittelu on pitkällä. Keskeisiä teemoja ovat koulutustarjonnan, koulutuskustannusten ja koulutusvalintojen vaihtelu alueellisesti. Lisäksi tarkastelun kohteena tulevat olemaan opettajatiedot, aikuiskoulutus, erityisopetus sekä uusien opetussuunnitelmien perusteiden soveltaminen. Hankkeen henkilöstöresurssit on varmistettu. Opetushallituksen tietovarantojen pohjalta on aloitettu matriisin rakentaminen, jota hyödynnetään analyysissä. Tässä vaiheessa valmiina ovat väestö-, oppilaitosverkosto-, opiskelijamäärä-, kustannus- ja ainevalintatiedot kunnittain perusasteen osalta. Osallisuusindikaattoriin sisältyvät osiot on alustavasti määritelty. Ne ovat koulutukseen osallistuminen, kodin ja koulun yhteistyö, kansalaisuuskasvatus, oppilaskuntatoiminta sekä nuorten osallistuminen koulun toiminnan suunnitteluun.

Koulutuksen tasa-arvokatsauksen valmistelun vuoksi Koulutuksen määrälliset indikaattorit -julkaisua ei tuoteta vuonna 2007.

Tavoite: OPH viimeistelee ja raportoi tulossopimuksessa määritellyt oppimistulosten arvioinnit

Perusopetuksen kolmasluokkalaisten äidinkielen ja matematiikan oppimistuloksia esittelevä raportti on julkaistu Opetushallituksen verkkosivuilla.

Ympäristö- ja luonnontiedon ensimmäisen nivelvaiheen arviointi 5. luokan alussa järjestettiin syyskuussa 2006. Arviointiin osallistui 350 koulua ja noin 6 000 oppilasta. Koulut ja opetuksen järjestäjät saivat pikapalautteen arvioinnin tuloksista syksyllä 2006. Lopullinen arviointiraportti valmistuu syksyllä 2007.

Ikäryhmälle, joka tulee olemaan perusopetuksen päättövaiheessa keväällä 2010, järjestettiin matematiikan arviointi 6. luokalla maaliskuussa 2007. Äidinkielen ja kirjallisuuden (suomen- ja ruotsinkielisissä kouluissa) oppimistulosten arviointi järjestetään 7. luokan alussa lokakuussa 2007. Raportti ilmestyy kesällä 2008. Matematiikan arviointiin osallistui 334 koulua sekä 6787 oppilasta ja äidinkielen ja kirjallisuuden arviointiin 130 suomenkielistä ja 25 ruotsinkielistä peruskoulua. Matematiikan arviointiraportti ilmestyy talvella 2007 - 2008.

Tavoite: OPH seuraa taiteen perusopetuksen oppilaitosverkon tilanteen kehittymistä ja raportoi tästä OPM:lle vuosittain

Taiteen perusopetuksen tilastointijärjestelmän kehittäminen on aloitettu olemassa olevien tuntiperusteisten opetuksen tietojen kokoamisella. Syksyllä 2007 toteutettavan tiedonkeruun tavoitteena on saada selville asukasääräpohjaisella rahoituksella toteutetun opetuksen laajuus ja toimipisteet. Tilastojärjestelmän kehittäminen tapahtuu yhteistyössä alan keskusjärjestöjen kanssa.

Tavoite: OPH seuraa perusopetuksen rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista ja kehittää tilastointia

Opetushallitus on toteuttanut rahoitusjärjestelmän edellyttämät toimenpiteet.

Tavoite: OPH seuraa aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista sekä kehittää siihen liittyvää tilastointia

Opetushallitus on toteuttanut perusopetuslain muutoksen edellyttämän tarkennuksen tilastointiin.

Tavoite: OPH tukee ammatillisen koulutuksen toimijoita laadunhallinnassa ja kehittää laadunhallinnan työkaluja koulutuksen järjestäjille ja tukee erityisesti työpaikalla tapahtuvan oppimisen laadun kehittämistä

Työpaikalla tapahtuvan koulutuksen ja oppimisen laadunvarmistuksessa tarvittavien työkalujen kehittäminen on käynnistetty tekemällä esiselvitys. Selvityksen yhteydessä on haastateltu koulutuksen järjestäjien ja työnantajien edustajia ja kartoitettu laadunvarmistuksessa käytettyjen työkalujen, menetelmien ja mallien nykytilaa ja kehittämistarpeita. Selvitys ja ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus ovat lähtökohtana syksyllä 2007 alkavalle työkalujen kehittämistyölle.

Opetushallitus on valmistellut ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan verkkosivustoa, johon kootaan koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja muita toimijoita palvelevat keskeiset laatuun liittyvät aineistot.

Opetushallituksessa on käynnistynyt Paikalliskuvain-hanke. Tarkoitus on tuottaa koulutuksen järjestäjille määrälliseen koulutustietoon perustuva työkalu niiden oman koulutussuunnittelun käyttöön perustaen työ olemassa olevan WERA-tilastotietopalvelun pohjalle. Hankkeessa on järjestetty laajapohjainen ideointipalaveri, jossa mietittiin kuvaimen liittyviä muihin koulutusta koskeviin palveluhankkeisiin. Opetusministeriön ja Tilastokeskuksen kanssa on lisäksi aloitettu neuvottelut toimintalinjauksien täsmentämiseksi, jotta mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti saataisiin tuotettua koulutuksen järjestäjille koulutuksen suunnittelua tukevia palveluja. Avainasemassa tällä hetkellä paikallistason kuvaimenkin kannalta on OpetusTIME-työryhmän esitysten toteutus.

WERAn loppuvuonna 2006 alkanut kehittäminen on jatkunut ja samalla markkinointia on lisätty. WERA-esitettä on jaettu laajasti muun muassa kaikille opetushallituksen työntekijöille, opetusministeriölle, koulutustoimikunnille, Tilastokeskukselle ja lääneille. WERAn ensimmäinen ajankohtaistiedote valmistui kesäkuun alussa. Lisäksi WERAA on esitelty eri tilaisuuksissa. Paikallistason kuvain -hankkeen yhteydessä on tehty palautekysely WERA-tilastotietopalvelun käyttäjille, lähinnä koulutuksen järjestäjien edustajille. Kyselyä analysoidaan.

Tavoite: OPH osallistuu ammatillisen koulutuksen laadunvarmistukseen EU:n linjausten toteuttamiseen Suomessa sekä toimii aktiivisesti laadunhallinnan ja arvioinnin kehittämistyössä EU-tasolla

Opetushallituksen edustaja on opetusministeriön nimeämänä edustajana toiminut komission toimesta perustetussa ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan verkostossa jäsenenä sekä sen hallituksen jäsenenä ja vaikuttanut siten ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämiseen ja eurooppalaisen laadunhallinnan viitekehyksen (CQAF) implementointiin Suomessa.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus on uudistettu eurooppalaisen viitekehyksen (CQAF) pohjalta, niin että se soveltuu eri tavoin (oppilaitosmuotoinen ammatillinen koulutus ja oppisopimus) toteutettavan ammatillisen koulutuksen tarpeisiin. Suositus julkaistaan syksyllä 2007, jolloin myös järjestetään suositusta koskeva erillinen seminaari sekä toteutetaan muita tiedon levitystoimia.

Tavoite: OPH tekee joka toinen vuosi selvityksen ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan tilasta ja CQAF:n toteutumisesta Suomessa sekä toimii ammatillisen laadunhallinnan kansallisen yhteispisteenä

Opetushallitus on selvittänyt ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tilaa. Selvitys on lähiaikoina saatavissa pdf-versiona Opetushallituksen verkkosivuilta.

Opetushallitus on käynnistämässä laadunhallinnan kansallisen levitys/yhteispisteen toimintaa muun muassa ammatillisen koulutuksen verkkosivujen avulla. Opetushallitus on osallistunut yhteistyöhön kansallisten laadunhallinnan levityspisteiden kanssa ja edistänyt CQAF:n implementointia osallistumalla partnerina Romanian kansallisen levityspisteen koordinoimaan Leonardo-hankkeeseen. Opetushallitus on lisäksi osallistunut CQAF:n sisältyvään kahteen vertaisarvioinnin kehittämishankkeeseen Leonardo-ohjelman puitteissa. Laadunhallinnan tilaa ja CQAF:n periaatteiden toteutumista koskevan selvityksen valmistelu aloitetaan vuoden vaihteessa.

Tavoite: OPH kehittää ammatillisen peruskoulutuksen näyttöperusteista oppimistulosten seurantajärjestelmää ja tukee koulutuksen järjestäjiä seurantatiedon hyödyntämisessä. OPH tuottaa ja raportoi oppimistulokset ammattiosaamisen näyttöistä arviointikokeilussa mukana olevista tutkinnoista

Ammatillisen koulutuksen näyttöperusteisen oppimistulosten arviointijärjestelmän toimeenpanosta teki opetusministeriö päätöksen helmikuussa 2007. Oppimistulostietojen kokoaminen aloitettiin sosiaali- ja terveysalan, hotelli- ja ravintola-alan, logistiikan sekä kone- ja metallialan perustutkinnoista. Mukana on noin 87 koulutuksen järjestäjää, 114 oppilaitosta ja 13 000 opiskelijaa. Koulutuksen järjestäjille on järjestetty informaatiotilaisuudet ja yhdyshenkilöt on perehdytetty tehtäväänsä.

Oppimistulosten seurantajärjestelmän kehittäminen jatkuu KOPPI-projektissa huhtikuun loppuun 2008. Arviointijärjestelmän testaamista ja arviointikokeilun oppimistuloksien kokoamista on jatkettu 14 perustutkinnoissa ja tulosten raportointi on aloitettu. Vertaisarviointikokeiluja on toteutettu ja valtakunnallinen jatkosuunnitelma on laadittu. Samoin on kehitetty palaute- ja informaatiojärjestelmää. KOPPI-projektin tulosten ja vaikuttavuuden ulkoinen arviointi on käynnissä.

Tavoite: OPH toteuttaa vuosittain ammatillisen koulutuksen, oppisopimuskouluttajien sekä kansalaisopistojen laatupalkintokilpailun

Ammatillisen koulutuksen vuoden 2007 laatupalkintokilpailun toteuttamiseen liittyvät tiedotus- ja valmistelutyöt on hoidettu. Kilpailuprosessi etenee aikataulun mukaisesti ja meneillään on hakemusten yksilöarviointi.

Oppisopimuskouluttajien laatupalkinto vuodelle 2007 jaettiin kesäkuussa. Uusi kilpailukierroksen suunnittelu on aloitettu yhteistyössä opetusministeriön ja sidosryhmien kanssa.

Kansalaisopistojen vuoden 2007 laatupalkintokilpailun toteuttamiseen liittyvät tiedotus- ja valmistelutyöt on hoidettu. Kilpailuprosessi etenee aikataulun mukaisesti

Tavoite: OPH käynnistää näyttötutkintojärjestelmää koskevan valtakunnallisen opiskelijapalauttejärjestelmän

Ammatillisen aikuiskoulutuksen palautejärjestelmän (AIPAL) suunnittelu ja toteutus käynnistettiin. Opetushallitus asetti toteutusprojektia varten ohjausryhmän, joka koontui kevään aikana neljä kertaa. Ohjausryhmän linjaamana laadittiin järjestelmän vaatimusmäärittely, jonka pohjalta toteutettiin tarjouskilpailu toukokuussa. Toimittajaksi valittiin TietoEnator Oyj. Ohjausryhmä päätti laajentaa järjestelmän koskemaan kaikkea näyttöperusteista ammatillista koulutusta. Samalla järjestelmän nimi muutettiin muotoon AIPAL. Palautekysymysten sisällön valmistelua varten päätettiin perustaa työryhmä. Järjestelmän toteutus käynnistettiin atk-toimittajan kanssa kesäkuussa.

Tavoite: OPH ylläpitää ja kehittää aikuisten opiskelua koskevaa tietotuotantoa

Vuosikirjan materiaali on työstetty ja toimitettu ohjausryhmän tarkistettavaksi. Kirja valmistuu sovitun aikataulun mukaisesti.

3.2.3

Ruotsinkielinen koulutus - Svenska verksamhetsenheten

Tavoite: OPH kehittää suomenruotsalaista koulutusta ottaen huomioon kulttuuri-identiteetin kasvamisen erityispiirteet ja tasavertaiset koulutusmahdollisuudet

Opetushallitus on julkaissut maamme ruotsinkielisiä lukioita koskevan tilanneanalyysin, johon liittyen on järjestetty tiedotustilaisuuksia sekä käyty keskustelua lehdistössä. Tilanneanalyysissä on tutkittu muun muassa lukioiden toimintaprofiilia, toimintaedellytyksiä, opiskelijavirtoja ja ylioppilastutkintojen tuloksia. Analyysi sisältää myös toimenpide-ehdotuksia. Tekeillä on ammatillisen ja korkeakoulutuksen tarvetta koskeva ennuste, jota voidaan käyttää muun muassa kehittämissuunnitelmaa laadittaessa. Språkrum-hankkeessa on etsitty ratkaisuja erityistarpeisiin muun muassa kehittämällä kielellistä kehitystä stimuloivia menetelmiä sekä tuottamalla kielellistä kehitystä koskevaa seurantatietoa. Medier, demokrati och delaktighet -yhteistyöhankkeessa (<http://www.skoldemokrati.fi>) nostetaan esille nuorten lisääntyviä mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnallisten kysymysten käsittelyyn.

Näyttöaineistoja on valmistunut 40 tutkintoon ja 7 ruotsinkielistä sekä 45 kaksikielistä tutkintotoimikuntaa on asetettu. Tutkintoperusteiden uudistamis- ja julkaisemistyö on aloitettu. On tehty 21 ruotsinkielistä vapaata sivistystyötä koskevaa valtionapupäätöstä. Valtionapua oppilashuoltoon perusopetuksessa saaneiden hankkeiden joukossa on muutama kaksikielistä hanketta. Muihin koulutusmuotoihin valmistellaan 37 ruotsinkielistä koulutusta koskevaa valtionapuhakemusta.

Tavoite: OPH toteuttaa kehittämishankkeet: seutyhteistyön alueellisen koulutuspalvelujärjestelmän kehittäminen ja tukeminen, matemaattis-luonnontieteiden ja teknologian opetuksen resurssikeskustoiminta sekä Ylen ja OPH:n yhteisesti tuottama veta-web – verkkosivusto

Kesäkuussa 2007 asetettiin toisen asteen ruotsinkielistä koulutusta varten ryhmä, jonka tehtävänä on tukea alueellisen koulutustoiminnan ja suurempien koulutuksen järjestäjien muodostumista. Helsinkiin, Turkuun ja Vaasaan on perustettu kolme uutta resurssikeskusta matematiikan, luonnontieteiden ja teknologian opetuksen tukemiseksi.

Opintojen keskeyttämisen vähentämistä, opintojen joudattamista ja yhteiskunnallisen marginalisoitumisen vähentämistä varten on suunniteltu erityinen koordinoitu toimenpideohjelma.

Yhteistyössä Ylen kanssa on luotu ensimmäinen Vetamix- verkkopalvelun betaversio, joka tarjoaa oppimisaihioita, simulointeja, ääntä ja videopätkiä sekä teema-aineistoa muun muassa opetusta ajatellen.

Tavoite: OPH selvittää ruotsin kielen opetuksen tarjontaa suhteessa kielilainsäädännön tavoitteisiin

Opetushallitus on aloittanut selvitystyön, jonka tarkoituksena on selvittää, annetaanko opetusta maan molemmilla kansalliskielillä riittävästi lain hengen mukaisesti.

3.2.4 Opetustoimen henkilöstökoulutus

Tavoite: OPH koordinoi ja toimeenpääsee opetustoimen henkilöstökoulutusta yhteistyössä alan asiantuntijaorganisaatioiden ja Yleisradion kanssa.

Opetushallitus on toteuttanut vuoden 2007 määrärahoista kaksi hakukierrosta. Teutut koulutukset ovat suuntautuneet kaikille koulutuspoliittisesti tärkeille painoalueille. Ensimmäisellä hakukierroksella rahoitusta käytettiin 8 153 353 euroa ja täydennyskoulutusta ostettiin 13 071 henkilölle. Toisella hakukierroksella rahoitusta käytettiin 3 928 804 euroa ja täydennyskoulutusta ostettiin 6 356 henkilölle. Opetusministeriön asettama osallistujatavoite (11 200) ylittyi huomattavasti.

Tavoite: OPH kerää toiminnan tuloksista laadullista ja määrällistä tietoa sekä raportoi niistä. Raportointia varten luodaan sähköisen asioinnin mahdollistavat menettehyt.

Koulutuksen järjestävät raportoivat koulutuksista käyttäen sähköistä raportointijärjestelmää. Raporteista saadaan tietoa koulutusten ja koulutettavien määristä, opiskelijoiden taustatiedoista, koulutuksen onnistumistasosta sekä koulutuksen tuottajan arviot koulutuksista.

Tavoite: OPM ja OPH asettavat yhteisen valmisteluryhmän selvittämään OPEKOn asemaa ja tehtäviä, OPH:n roolia opetustoimen henkilöstökoulutuksessa sekä budjettirahoitteisen henkilöstökoulutuksen bankinta- ja päätöksentekoprosesseista. Selvitykset ja asetukset tulee laatia maaliskuun 2007 loppuun.

Opetusministeriön ja Opetushallituksen täydennyskoulutuksen uudistamista valmisteleva työryhmä jatkaa työtään syksyyn 2007 ja ryhmän loppuraportin perusteella ryhdytään jatkotoimenpiteisiin.

3.2.5 Koulutuksen kansainvälistyminen

Tavoite: OPH tukee suomalaisen koulutuksen kansainvälistymistä ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön koulutuspolitiikkaa tukevalla tavalla. OPH tukee opetussuunnitelmien ja tutkinnon perusteiden kansainvälistämistavoitteiden saavuttamista suuntaamalla asiantuntijatukea ja jakamalla tietoa koulutuksen järjestäjille sekä edistämällä toimialan kansainvälisten yhteyksien syntymistä.

Oppilaitosten kansainvälistymistä on tuettu järjestämällä tiedotusta ja koulutusta kansainvälisyyden eri toteutustavoista ja resursoinnin mahdollisuuksista. Osa tiedotuksesta kytkettiin Opetushallituksen Koulutus tulevaisuuteen! -hankkeen teemoihin.

Opetushallitus on toimittanut keväällä 2007 opetusministeriölle laajan selvityksen toiminnastaan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälistymistavoitteiden saavuttamista tukevissa projekteissa.

Opetushallitus hoitaa lisäksi asiantuntijatason tehtäviä ulkoministeriön rahoittamissa kehitysyhteistyöhankkeissa Afrikassa ja Aasiassa.

Tavoite: Opetushallitus vastaa kansainväliseen toimintaan liittyvien avustusten myöntämisestä opetusministeriön ohjeiden mukaisesti

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät jättivät vuoden 2007 haussa noin 75 kansainväliseen toimintaan liittyvää hakemusta. Hakemukset sisältävät pääosin usean oppilaitoksen yhteisiä verkostohankkeita, joissa toimii noin 120 ammatillista oppilaitosta. Avustusta hankkeisiin jaetaan ammatillisen koulutuksen kansainvälistymiseen varattua määrärahasta noin 400 000 euroa. EQF:n ja ECVET:n toimeenpanoon sekä kansainvälisyyteen liittyvien koulutustilaisuuksien järjestämiseen on varattu 100 000 euroa.

Yleissivistävän koulutuksen järjestäjät jättivät vuoden 2007 haussa yli 250 kansainväliseen toimintaan liittyvää hakemusta (osa hakemuksista sisältyy laajoihin verkostohankkeisiin). Avustusta jaetaan kaikkiaan noin 700 000 euroa. Lisäksi kv-tukea varataan opetusministeriön käyttösuunnitelman mukaisesti 240 000 euroa tiedeolympialaisiin ja Venäjä-ohjelmaan sekä 40 000 euroa Opetushallituksen ja CIMO:n yhteiseen tiedotustoimintaan.

Opetushallitus on valmistellut 55 valtionavustuspäätöstä ulkomailla toimiville Suomi-kouluille.

Tavoite: OPH toimii lähialueyhteistyön ja muun Venäjä-yhteistyön hallintoviranomaisena

Lähialueyhteistyössä on hallinnoitu kahdeksaa lähialuehanketta, joista yksi Karjalan tasavallassa toteutettu hanke on saatu päätökseen helmikuussa 2007. Opetushallitus on käynyt neuvotteluja ja hankevalmisteluja yhteensä neljän uuden hankkeen käynnistämiseksi Pietarissa, Murmanskin alueella ja Karjalan tasavallassa. Kahta näihin uusiin hankkeisiin liittyvää tarjouskilpailua suunnitellaan järjestettäväksi syksyn 2007 aikana. Lähialuehankkeiden puitteissa on tehty yhteistyötä muiden kansainvälisten organisaatioiden kanssa.

Tavoite: OPH huolehtii Suomeen suuntautuvista opetustoimen keskuksballintotason vierailuista

Opetushallitus on järjestänyt 61 vierailuohjelmaa ja tapaamista kansainvälisille vieraille. Vierailijoita on ollut yhteensä noin 530 henkilöä yli 30 eri maasta. Eniten vierailuja on tehty Japanista, Australiasta sekä Hollannista. Noin puolet vierailuista on toteutettu maksupalveluperiaatteella

Tavoite: OPH hoitaa OPM:n määräämät koulutuksen kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainväliseen tiedonvaihtoon liittyvät kansallisten vastuuyksiköiden tehtävät

Eurydice- ja Cedefop:n Refernet- tiedonvaihtotehtäviä on tehty suunnitelman mukaisesti. Lisäksi on huolehdittu OECD:n INES-projektin kansallisesta koordinoimisesta.

Opetushallitus on hoitanut sille asetetut velvoitteet Euroopan unionin kahdessa tiedonvaihtoverkostossa, koulutuksen tietoverkossa Eurydicessa ja ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen Cedefopin ReferNet-verkostossa. Tietoa on toimitettu verkostojen tietokantoihin, joista tärkeimmät ovat Eurydicen Eurybase ja Cedefopin eKnowVET. Suomea koskevia tietoja on tuotettu verkostojen työohjelmissa asetettujen vaatimusten mukaan eurooppalaisia julkaisuja varten, kuten Bologna-prosessin seurantajulkaisuun ”Focus on Higher Education”, Lontoon opetusministerikokouksen taustamuistioon ”Governance of Higher Education” ja komission Evidence-based policy research –analyysia varten. Lisäksi tiedonvaihdon alueella Opetushallitus on koordinoinut opettajien ja työpaikkakouluttajien verkoston TTNetin kansallista toimintaa. Kansainvälisen tiedonvaihdon osaaminen on tullut aktiiviseen käyttöön myös Suomeen suuntautuneiden vierailujen käytännön toteutuksessa. Opetushallitus toimii Cedefop Study Visits-ohjelman kansallisena koordinaattorina.

Pohjoismaiden ministerineuvoston myönsi Pohjoismaiden NARIC-toimistojen yhteishankkeelle jatkorahoituksen kolmeksi vuodeksi. Hankkeen tarkoituksena on varmistaa, että tutkintojen akateemisessa tunnustamisessa noudatetaan eri Pohjoismaissa yhtenäisiä käytäntöjä.

Ammattikorkeakoulujen englanninkielisiin koulutusohjelmiin järjestettiin ensimmäistä kertaa yhteishaku. Tutkintojen tunnustamisyksikkö avusti valintaprosessissa antamalla ammattikorkeakouluille pyynnöstä hakijoiden tutkintotodistuksien tasoa ja oikeellisuutta koskevia tietoja sekä kouluttamalla valintoja ammattikorkeakoulussa tekeviä kiinalaisten ja intialaisten tutkintotodistusten arvioinnissa.

Tutkintojen tunnustamisyksikön edustaja valittiin korkeakoulututkintojen akateemisen tunnustamisen kattava Lissabonin sopimuksen hallitusten välisen komitean puheenjohtajaksi

Tavoite: OPH parantaa ammatillisten tutkintojen kansainvälistä tunnettuutta ja koulutuksessa olevien liikkuvuutta

Tutkintojen tunnustamishakemuksia tuli 335 hakemusta. Hakemusten määrä kasvoi huomattavasti, sillä vuonna 2006 vastaavaan aikaan mennessä oli tullut 300 hakemusta.

Päätöksiä annettiin 294 ja 67 hakemusta johti muuhun ratkaisuun. Myös päätösten määrä kasvoi, sillä vuonna 2006 vastaavana aikana oli tehty 251 päätöstä ja 37 muuta ratkaisua. Päätöksiä kelpoisuudesta vieraskieliseen opetukseen tehtiin 8. Lausuntoja koulutuksen vastaavuudesta annettiin 33. Tutkintojen tunnustamishakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 2,8 kuukautta.

Osallistuttiin opetusministeriön apuna tutkintojen tunnustamislainsäädännön muutosten valmisteluun ja komissiossa ohjauksessa kehitettävän yhteisen viranomaistietokannan IMI:n valmistelutyöhön. Hallituksen esitys uudeksi lainsäädännöksi on eduskunnassa.

Tavoite: OPH osallistuu EU:n ammatillisen koulutuksen yhteistyön tehostamiseen, erityisesti opintosuoritusten siirtojärjestelmän kehittämisen ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen osalta

Opetushallitus on osallistunut EU:n ammatillisen koulutuksen yhteistyön kehittämiseen sekä kansallisissa työryhmissä ja valmistelemalla julkaisua että EU-tasolla. Opetushallituksesta on ollut Suomen edustaja sekä EU:n komission EQF- että ECVET-työryhmissä. Lisäksi on toteutettu ns. FINECVET- pilotteja, joissa on selvitetty ECVET-mallin käsitteet ja niiden sovellus suomalaiseen koulutusjärjestelmään sekä kokeiltu ECVET-mallin toimivuutta yhdeksässä perustutkinnossa ja valmisteltu kansallista tiedotus- ja ohjaussuunnitelma koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille ECVET-mallin käyttöönottoa varten.

Tavoite: OPH toimii Suomen Europass-keskuksena

Europass-keskus suunnitteli ja painatti uudet esitteet erikseen kustakin Europass-asiakirjasta. Europassista tiedotettiin kevään aikana noin 15 tilaisuudessa. Europass-esitteitä lähetettiin kaikille yhteistyökumppaneille (muun muassa oppilaitokset, työvoimatoimistot ja EURES-neuvojat) edelleen jaettavaksi. Pohjoismaiden ja Baltian maiden Europass-keskukset järjestivät yhteiskokouksen, jossa vaihdettiin kokemuksia hyvistä käytännöistä..

Europass-keskuksen edustaja jatkoi Europass-liikkuvuustodistuksen kehittämistä Euroopan komission johtaman teknisen työryhmän jäsenenä. Oppilaitokset antavat Opetushallitukselle tiedot alkuvuonna käytettyjen Europassien määrästä elokuun loppuun mennessä.

3.2.6 Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä

Tavoite: OPH ylläpitää opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän edellyttämiä tietoja ja tuottaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän laskennassa ja päätöksenteossa tarvittavat raportit sekä valmistelee yksikköhinta- ja rahoituspäätöksiin liittyvät oikaisut ja yksikköhintojen harkinnanvaraista korottamista koskevat ratkaisut

Rahoitusjärjestelmän toukokuun oikaisut ja niihin liittyvät päätösraportit valmistettiin aikataulun mukaisesti.

Tavoite: OPH toteuttaa vuosittain rahoitusjärjestelmän edellyttämät kaksi perustiedonkeruuta, yhden kustannustiedonkeruun sekä niihin liittyvät kyselyt

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ylläpitoon liittyvät tehtävät hoidettiin aikataulun mukaisesti. Työ vapaan sivistystyön tiedonkeruiden kehittämiseksi jatkui opetusministeriön asettamassa työryhmässä. Ammatillisen ja ammattikorkeakoulutuksen uudistuneiden kustannuskyselyiden raportointia uudistettiin.

Tavoite: OPH tuottaa perustietokyselyissä ja kustannustiedonkeruussa kysytyistä tiedoista raportit

Tammikuun perustietokyselyn raportit ovat valmistuneet ja kustannustiedonkeruun tarkistusvaihe jatkuu.

Tavoite: OPH suorittaa tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavat rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvat tarkastukset sen mukaan kuin OPM päättää

Opetusministeriön päätöksen mukaisesti käynnistettiin kaksi uutta tarkastusta sekä raportoitiin ministeriölle kaksi tarkastusta. Tarkastustoiminta on sitonut suunniteltua enemmän henkilötyökuukausia.

Tavoite: OPH vastaa ammatillisen koulutuksen tulorahoituksen mittareiden ja kehittämiseen liittyvistä tehtävistä OPM:n linjausten mukaisesti

Tulosrahoituksen laskennan edellyttämä Tilastokeskuksen aineisto on tarkistettavana. Tulosrahoituksen kehittämistä on jatkettu yhteistyössä ministeriön ja Tilastokeskuksen kanssa.

3.2.7 Rakenerahastoasiat

Tavoite: OPH vastaa rakenerahastovaroilla ja niitä vastaavilla valtion rahoitusosuuksilla toteutettavien hankkeiden rahoituspäätösten valmistelusta, rahoituksen myöntämisestä, hankkeiden seurannasta ja valvonnasta, hankkeiden tarkastuksesta ja varojen takaisinperinnästä. OPH ohjaa yhteistyössä OPM:n kanssa hallinnoimiensa rakenerahastohankkeiden käytännön toteuttamista.

Opetushallituksen rahoittamia ESR-projekteja on yhteensä 363, joista vuonna 2007 oli käynnissä 121. Ohjelmakaudella 2000 - 2006 Opetushallitukselle myönnettyistä varoista (85,2 milj. euroa) on sidonnan ja varausten aste 99 prosenttia kesäkuun loppussa 2007. Projektien tuloksellisuutta ja varojen täysmääräistä käyttöä seurattiin ai-

empaa tiiviimmin. Kevään aikana tehtiin 22 projektille paikan päällä toteutettu varmennuskäynti ja 7 ohjauskäyntiä.

Tavoite: OPH vastaa ohjelmakaudella 2000 - 2006 rahoittamiensa projektien sulkemisesta ja ohjelmakauden tulosten raportoinnista

Vuoden 2007 aikana jatkettiin päättyneiden projektien tietojen tarkistamista ja projektien sulkemista. Kesäkuun 2007 loppuun mennessä on suljettu yhteensä 215 projektia.

Tavoite: OPH varautuu tulevan ohjelmakauden 2007 - 2013 projektien käynnistämiseen ja hallintoihin

Projektien tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä saatuja hyviä käytäntöjä kootaan tutkimuksilla ja selvityksillä. Keväällä 2007 julkaistiin kaksi vuoden 2006 aikana tehtyä selvitystä ja käynnistettiin yksi uusi selvitystyö. Lisäksi projekteille järjestettiin työ- ja vaikuttavuusseminaareja, joissa etsittiin hyviä käytäntöjä edelleen juurrutettavaksi arkikäytäntöön. Alkuvuodesta 2007 pidettiin yhteensä viisi työ- ja vaikuttavuusseminaaria.

Opetushallitus on seurannut uuden ohjelmakauden 2007 - 2013 asiakirjojen ja strategioiden valmistelua ja kommentoinut niiden luonnoksia opetushallinnon näkökulmasta.

3.2.8 Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen

Tavoite: OPH tuottaa vähälevikkistä oppimateriaalia ja turvaa vähälevikkisen materiaalin saatavuuden

Opetushallitus on tuottanut tulossopimuksen mukaisesti vähälevikkistä oppimateriaalia, joka koostuu oppikirjoista ja erilaisesta digitaalisesta materiaalista. Ruotsinkielisen www-aineiston tuotanto on aloitettu vuosittaisen sopimuksen puitteissa yhteistyössä Yleisradion kanssa.

Tavoite: OPH selvittää vähälevikkisen oppimateriaalin tarvetta ja valmistelee suunnitelman vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamisen periaatteista ja painopisteistä

Vähälevikkisen oppimateriaalin selvitystyö on käynnistetty ja valmistuu marraskuussa 2007.

3.2.9 Valtion oppilaitokset

Tavoite: OPH tulosohjaa valtion kielikouluja ja vammaisten lasten kouluja hallitusohjelman ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissohjelman tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi OPH tulosohjaa OPEKOa ja valtion ammatillisia oppilaitoksia

Oppilaitosten talous- ja henkilötyövuositavoitteet näyttävät toteutuvan tulossopimusten mukaisesti. Palvelu- ja kehittämistoimintaa ei ole pystytty laajentamaan merkittävästi nykyisellä henkilöstömäärällä. Oppilaiden ollessa yhä enemmän moni-

vammaisia, henkilöstövoimavaroja on uudelleen kohdennettu ensisijaisesti opetusta tukeviin tukitehtäviin.

Valtion oppilaitosten opetushenkilöstön UPJ:stä saavutettiin neuvottelutulos kesäkuussa. Sopimus tulee voimaan takautuvasti 1.1.2007 lukien, käyttöönotto tapahtuu vasta syksyllä 2007. Sopimus on pääpiirteissään selostettu oppilaitosjohdolle kesäkuun työkokouksessa. Yksityiskohtaisemmat selostustilaisuudet järjestetään elokuussa.

Tuottavuushankkeen osalta määriteltiin valtion oppilaitoksille tuottavuusindikaattorit, jotka otetaan käyttöön vuoden 2006 toimintaa kuvattaessa ja niiden pohjalta. Tilastokeskus tuotti ensimmäiset tuottavuusindikaattorit valtion oppilaitosten toiminnasta. Valtion oppilaitosjohdon kehittämisohjelma päätettiin helmikuussa pidetyillä koulutuspäivillä, joiden keskeisenä aiheena oli itsearviointikuvausten laadinta EFQM-mallin avulla.

Valtion oppilaitosten ohjauksen kehittämistä on jatkettu yhteistyössä oppilaitosjohdon kanssa valtion oppilaitosten ohjaustoiminnan kehittämishankkeessa. Helmi-, maalisi- ja toukokuussa pidettyjen kehittämispäivien keskeisiä asioita ovat olleet oppilaitosten strategisten tavoitteiden tarkentaminen, valtakunnallisen roolin kirkastaminen, yhdenmukaisten prosessi- ja tuotoskuvausten laadinta ja maksullisen toiminnan periaatteiden yhdenmukaistaminen.

Meriturvan kanssa on käyty keskustelu laivasimulaattorin ja laivojen paloturvallisuuden liittyvän laivapalosimulaattorin hankinnasta ja toiminnasta.

Opetusalan koulutuskeskuksen ravintola- ja majoituspalveluja tuottavan yksikön (Marako) toiminta päätettiin lakkauttaa 1.8.2007 lukien.

Tavoite: OPH kiinnittää huomiota oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvan toteutumiseen valtion kielikouluissa ja vammaisten lasten kouluissa

Opetushallitus on yhdenmukaistanut menettelyn koulukuljetusten ja avustajapalvelujen järjestämisessä. Tarkoitusta varten on laadittu sopimusmallit, jotka on otettu kevään 2007 aikana käyttöön. Toimintatavat on käyty läpi Kuntaliiton kanssa.

Tavoite: OPH tekee opetusministeriölle esityksen valtion kielikoulujen ja vammaisten lasten koulujen toiminnan ja oppilaitosverkoston kehittämisestä

Valtion kielikoulujen Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun ja Suomalaisvenäläisen koulun sekä yksityisen Helsingin Saksalaisen koulun kehittämiseksi resurssikeskuksiksi on käyty neuvotteluja.

Valtion yleissivistävien erityiskoulujen prosesseja ja tuotoksia on määritelty tavoitteena, että koulut käyttävät jatkossa yhdenmukaisia suunnittelu- ja seurantakohteita sekä oman toimintansa arvioinnissa että myös tuloksellisuuden laskentatoimen suunnittelussa ja seurannassa. Valtion oppilaitosten maksullisen toiminnan hinnoittelu-, kirjaamis- ja raportointiperiaatteita on yhdenmukaistettu yhteistyössä valtion oppilaitosten kanssa. Muutoksia koskeva koulutus järjestetään syksyllä 2007. Valtion oppilaitosten henkilöstölle järjestettiin keväällä kolme tiedotustilaisuutta ope-

tusministeriön palveluhankkeen etenemisestä. Opetushallitus on käynyt palautekeskusteluja valtion oppilaitosten toteutuneista toiminnoista.

Tavoite: OPH osallistuu työhön, jossa selvitetään mahdollisuus liittää valtion omistamat ammatilliset erityisoppilaitokset osaksi erityisopetuksen tai alueellisen järjestäjän toimintakokonaisuutta

Toukokuussa Opetushallituksessa pidettiin kokous ammatillisten erityyppilaitosten rehtoreiden kanssa. Teemana oli valtion ammatillisten erityisoppilaitosten ja ammatillisen erityisopetuksen osaamisen tulevaisuus sekä minkäläistä polkua tulevaisuudessa halutaan kulkea.

3.2.10 Palvelukyky ja laatu

Tavoite: OPH kehittää ulkoisia ja sisäisiä asiakaspalveluprosesseja ja asiakaspalvelun toimintamutuja palvelujen saatavuuden parantamiseksi

Vuonna 2006 tehty viraston toimintaa koskeva riskikartoitus on purettu toimenpiteiksi kestävän johtamisen kehittämishankkeessa, joka ajoittuu vuosille 2007 - 2009. Perustehtävien tarkentaminen ja ydintehtävien määrittäminen on käynnistetty ja jatkuu vuonna 2007.

Palvelujen laatua on pyritty parantamaan tehostamalla sisäisen ja ulkoisen viestinnän osuutta kaikessa toiminnassa. Sisäisten palvelujen kehittäminen on käynnistynyt hallintopalvelujen asiakastytyväisyyskyselyllä ja tietohallintopalvelujen kehittämiseen liittyvällä suunnittelulla.

Tietohallintojohtaja aloitti työnsä toukokuun alussa. Palvelukykyä tullaan nostamaan siirtymällä vaiheittain sähköiseen hallintoon. Opetushallituksen tietohallintostrategian laatiminen on käynnistetty. Sähköiseen hallintoon siirtymistä on valmisteltu opetusministeriön ohjauksessa. Sähköisen hallinnon kehittämishanke on käynnistynyt. Asiakirjahallinnon (AMS) projektin tavoitteena on siirtyä sähköiseen diaariin ja asiakirjanhallintaan vuonna 2008. Koko viraston asiakirjaverroista on käynnistetty prosessikuvausten laadinta.

Opetushallitus on osallistunut palvelukeskushankkeen prosessien kuvaukseen. Myös muiden sisäisen palvelujen prosessikuvauksien laadinta on aloitettu. Ulkoisia asiakaspalveluprosesseja ei ole toistaiseksi kuvattu työvoimaresurssipulasta johtuen. Väheväikkisen oppimateriaalin ja julkaisujen markkinointia ja tilausjärjestelmää on tehostettu lisäämällä sähköisiä palveluja.

Asiakaspalvelun laadun kehittämistä varten virastoon on perustettu erillinen työryhmä, joka tekee parhaillaan kartoitusta virastossa käytössä olevista asiakastytyväisyyskyselyistä. Kartoitus on lähtökohtana koko virastoa koskevan yhteisen asiakastytyväisyyskyselyn kehittämiseksi. Kyselyt tehdään tulossopimuksen mukaisesti syksyllä 2007.

Tavoite: OPH arvioi omaa toimintaansa vuonna 2008, jolloin osallistutaan laatu-palkintokilpailuun

Opetushallituksen sisäisen laadun kehittämisen sekä perustoimintojen ja hankkeiden tuloksellisuuden parantamiseksi virastoon on perustettu erillinen Opetushallituksen

sisäisen laadun kehittämisen -hanke. Hankkeeseen liittyen on aloitettu EFQM-malliin perustuva itsearvioinnin, hankearvioinnin ja sisäisten arvioijien koulutuksen valmistelu. Itsearviointi on myös kytketty kiinteäksi osaksi viraston vuosisuunnitelua.

3.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

3.3.1 Tuottavuus

Tavoite: Opetushallitus toteuttaa osaltaan opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa vuosille 2006 - 2011 sekä hallituksen kevään 2006 kehyspäätöstä. Tuottavuusohjelman toteuttamista seurataan vuosittain.

Opetushallituksen enimmäishenkilötyövuosimäärätavoite vuodelle 2007 on 335 henkilötyövuotta. Toimintamenomomentin enimmäishenkilötyövuosimäärätavoite on 287 ja muilta momenteilta palkattavien enimmäishenkilötyövuosimäärätavoite 48. Kokonaishenkilötyövuosimäärä toteutunee asetetun tavoitteen mukaisesti. Toimintamenomomentille asetettu tavoite ylittyy hieman, koska toukokuun alusta toimintamenomomentilta rahoitettaviksi siirretyn ESR-henkilöstön vaikutusta (noin 6 htv) henkilötyövuosimäärään ei ole otettu huomioon tavoitetta asetettaessa. Vastaavasti muilta momenteilta rahoitettavien henkilötyövuosien määrä alittaa asetetun tavoitteen. Valtion oppilaitosten osalta tavoitteena vuonna 2007 on, että henkilöstömäärä ei kasva vuoden 2006 tasosta. Tämä tavoite näyttäisi toteutuvan ja joidenkin oppilaitosten osalta henkilöstömäärä väheneekin. Tuottavuusohjelman koordinoitua ja seurantaa varten on asetettu erillinen hanke osana Opetushallituksen sisäisen kehittämisen toimenpideohjelmaa. Hanke on tuottanut johdolle seurantaraportteja henkilötyövuosien toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä.

Tavoite: Opetushallitus kehittää toimintaprosessejaan ja henkilöstörakennettaan sekä priorisoi tehtäviään ja sopeuttaa toimintansa vähenevään henkilöstömäärään. Tavoitteena on, että ydintehtävät hoidetaan edelleen tuloksellisesti.

Opetushallituksen sisäisessä suunnittelussa on määritelty syksyllä 2006 kehittämisen toimenpideohjelmat ja perustehtäväkokonaisuudet, joiden pohjalta virastolla vuonna 2007 käytettävissä olevat henkilöstö- ja määräraharesurssit on kohdennettu eri hankkeille ja tuotteille. Opetushallituksen vuosittaiset ohjaus-, suunnittelu- ja seurantaprosessit on määritelty ja niihin liittyvää kehittämistä (ml. asiakirjat) on tehty osana prosessien toimeenpanoa.

Tavoite: Opetushallitus määrittelee virastoa koskevat tuottavuusmittarit kevään 2007 aikana yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

Opetushallituksen tuottavuusmittareita ei ole määritelty kevään 2007 aikana, mutta tuloksellisuuden mittareiden määrittelytyötä on jatkettu tavoitteena, että mittarityön määrittelyperiaatteista voidaan tehdä ministeriölle esitys elokuun aikana. Tuottavuusmittarit pyritään määrittelemään syksyllä 2007 siten, että vuoden 2007 tuottavuustiedot voidaan tuottaa Tilastokeskuksen tietokannan kautta. Valtion oppilaitosten tuottavuusmittarit on määritelty yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa ja keväällä 2007 saatiin ensimmäiset tunnusluvut Tilastokeskuksen tietokannasta vuodelta

2006. Oppilaitosten tuottavuusmittareiden edellyttämät tietotarpeet kerätään jatkossa tulossopimusten tunnuslukutaulukoissa.

Tavoite: Opetushallitus kehittää kustannusten ja työajan seurantajärjestelmää tuottavuuden kehityksen mittaamisen edellyttämällä tavalla.

Opetushallitus on selvittänyt mahdollisuuksia ostaa työajan- ja kustannuslaskennan palveluita valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksilta, jolloin uuden työajanseuranta- ja laskentajärjestelmän käyttöönotto voitaisiin toteuttaa vaiheittain jo vuoden 2007 alusta lähtien. Sisäisen laskennan kehittämistyötä on viety eteenpäin määrittelemällä valtion yleissivistävien erityiskoulujen johdon ja talouspäälliköiden kanssa uudet toiminnot (=prosessit) ja niiden tuotokset. Opetushallituksen maksullisen toiminnan seuranta on tarkennettu vuoden 2007 alusta käyttöön otetuilla uusilla toimintokoodilla. Tuote- ja palvelusuunnitelman tiedot on päivitetty vastamaan uuden toimenpideohjelman ja perustehtävärakenteen mukaisesti.

Tavoite: Panostuksia tietohallinnon kehittämiseen lisätään ja toiminnan tehostamista tukevia tietojärjestelmiä otetaan käyttöön muun muassa talous- ja henkilöstöhallinnossa. Lisäksi kehitetään joustavaan ja verkostomaiseen työskentelytapaan soveltuvia teknisiä ratkaisuja.

Sähköisen ostolaskuprosessin (Rondo) käyttöönotto tapahtui joulukuussa 2006. Alkuvuoden aikana on tuettu (koulutus, tukikäynnit, puhelin- ja sähköpostineuvonta) järjestelmän käyttöönoton vakiinnuttamista valtion oppilaitoksissa ja Opetushallituksessa. Kevään aikana on siirretty valtion oppilaitosten henkilöstö- ja palkkajärjestelmä (Helmi) versiopäivityksenä uuteen järjestelmään (Fortime F). Alkuvuoden aikana on myös valmisteltu sähköisen matkanhallintajärjestelmän (Personec Travel) käyttöönottoa. Syksyllä 2006 laaditun suunnitelman mukaisesti on tehty käyttöönottosuunnitelma ja järjestelmä on otettu keväällä 2007 käyttöön Opekossa ja Meriturvassa.

Tavoite: Opetusministeriön hallinnonalalla palvelukeskusmalliin siirrytään vaiheittain vuodesta 2008 alkaen. Opetushallitus on mukana Valtiokonttorin palvelukeskusmallin suunnittelussa.

Palvelukeskushanke on edennyt opetusministeriön hankesuunnitelman mukaisesti. Opetushallituksen ja valtion oppilaitosten henkilöstö on osallistunut suunnittelutyöhön hankkeen alatyöryhmissä, joissa on määritelty talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien vastuunjakotaulukot, valmisteltu HEPO-asiakirja, laadittu siirtymähaluuskysely kohderyhmän henkilöstölle ja määritelty VKPK:n ja asiakasvirastojen ohjaus- ja toimintamalli. Kevään aikana on järjestetty tiedotustilaisuus Opetushallituksen ja valtion oppilaitosten henkilöstölle.

3.3.2 Maksullinen palvelutoiminta

Tavoite: OPH varmistaa volyymin ja tulojen säilymisen edellisten vuosien tasolla

Maksullisen palvelutoiminnan volyymi väheni koulutuksen osalta. Kurssitarjontaa oli aiempaa vähemmän johtuen väistöiloihin muuton aiheuttamasta häiriöstä. Maksullisen palvelutoiminnan tulot pysyivät kokonaisuudessaan edellisvuoden tasolla.

Tavoite: OPH kehittää uusia, asiakkaiden tarpeisiin mahdollisuuksien hyvin vastaavia koulutus-, konsultointi-, arviointi- ja julkaisutuotteita

Kevään koulutustilaisuuksista 76 % oli teemoiltaan uusia ja 24 % oli toistuvia, joiden toteutuksessa oli huomioitu aiemmista tilaisuuksista saatu palaute. Konsultointi- ja selvitystoiminnassa toteutettiin uudenlainen hanke, jossa verrattiin erään kaksikielisen kunnan koulutoimen kustannuksia kieliryhmittäin toisiinsa sekä tiettyihin vastaavanlaisiin kuntiin. Kansainvälisessä konsultointitoiminnassa uutena hankkeena alkoi Saksan Mecklenburg-Vorpommernin osavaltion koulutusjärjestelmän kehittämiseen liittyvä pitkäkestoinen konsultointi.

3.4 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Tavoite: OPH lisää työtyytyväisyyttä viraston organisaation muutosprosessien ja uuden strategian toimeenpanon avulla

Organisaatiota on kehitetty matriisimaiseksi organisoimalla strateginen kehittämissyö yksikkörajat ylittäviin toimenpideohjelmiin. Organisaatiomuutoksen yhteydessä päällikkötehtävät muutettiin määräaikaisiksi vuoden 2007 alusta lukien niin, että ne täytetään viiden vuoden määräajoin. Muutoksella pyritään siihen, että työhyvinvoinnin ja tuloksellisuuden kannalta kriittiseen esimiestyöhön saadaan virastosta parhaat mahdolliset henkilöt. Määräajoin tapahtuva avoin hakumenettely avaa myös mahdollisuuden urakehitykseen ja tehtävien vaihtamiseen oman viraston puitteissa.

Yksiköiden päälliköt, hankevastaavat ja Kaiku-kehittäjät osallistuvat yhteisiin neuvottelu- ja kehittämispäiviin muun johdon kanssa. Kaiku-kehittäjien roolia on pyritty vahvistamaan muutos- ja kehittämissprosessien tukemisessa.

Tavoite: Väestötilan ja uuden toimitilan suunnitteluun osallistuminen mahdollistetaan koko henkilöstölle

Viraston henkilöstö on osallistunut saneerauksessa olevan toimitilan suunnitteluun muun muassa henkilöstötilaisuuksien, intrassa olevan tiedotepalstan ja hankeryhmän edustuksellisuuden kautta. Vuoropuhelu suunnittelijoiden kanssa on tiivistynyt kevään 2007 aikana.

Tavoite: Hallita kestävän johtamisen periaatteiden mukaan kokonaisuus, jonka reunaehtoina on tavoite vähentää henkilöstömäärää tuottavuusohjelman mukaisesti ja varmistaa ydintehtävien kannalta kriittisen osaamisen saatavuus ja henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi.

Tavoitteen kannalta olennainen kehittäminen on koottu Kestävä johtaminen -hankkeeseen, jonka puitteissa on käynnistetty osaamisen johtamiseen ja kehittämiseen liittyviä hankkeita sekä esimiestyön ja johtamisen kehittämiseen tähtäävä, useista kokonaisuuksista koostuva omavastuinen oppimisprosessi. Prosessiin voi osallistua koko henkilöstö, kukin henkilökohtaisen kehittymistarpeen ja kiinnostuksen mukaisesti. Prosessin puitteissa on mahdollisuus suorittaa johtamisen erikoisammattitutkinto.

Tulos- ja kehittämiskeskustelujen yhteydessä kartoitetut henkilöstön koulutus- ja kehittämistarpeet on koottu koulutuskalenterin muotoon ja toteutettu käytössä olevien resurssien puitteissa. Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä uusitaan henkilöstöjohtamista paremmin tukeviksi. Viraston kehityskeskusteluprosessia kehitetään erityisillä toimenpiteillä.

Henkilöstöjohtamiseen liittyviä teemoja on käsitelty esimieskoulutuksessa keväällä 2007 uudistetun henkilöstösuunnitelman mukaisesti.

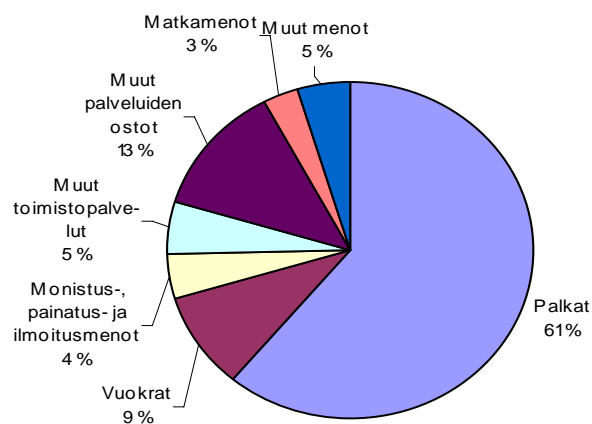
Henkilöstön jaksamisesta on huolehdittu kehittämällä työaikapankin ja liukuvan työajan käyttöä. Virastoon saatiin toisena vuonna peräkkäin Aslak-kuntoutusryhmä, jonka kohderyhmänä tällä kertaa ovat asiantuntija- ja esimiestyötä tekevät henkilöt. Työterveyshuollon kanssa on otettu käyttöön työviremalli ja työyhteisötarkastukset, joilla pyritään ylläpitämään ja kehittämään työterveyttä sekä ennaltaehkäisemään työkyvyn heikentyminen.

4 MÄÄRÄRAHAT

4.1 Opetushallituksen toimintameno määrärahat vuonna 2007

Opetushallituksen toteutuneet toimintameno momentin bruttomenot 30.6.2007 olivat yhteensä **9,6 milj. euroa**, mikä on 3 % enemmän kuin edellisen vuoden vastavana ajankohtana. Palkka- ja palkkiomenoissa oli alkuvuonna kasvua 3 % edelliseen vuoteen verrattuna ja muissa menoissa noin 1 %. Kesäkuun toteutumatietojen perusteella tehty tilinpäätösennuste (19,5 milj. euroa) on hieman suurempi kuin vuoden 2006 toteutuneet menot (19,3 milj. eur), mistä syystä siirtomäärärahojen määrä (v. 2,2 milj. eur) tulee laskemaan.

KUVIO 1. Opetushallituksen toimintameno momentin menorakenne (kesäkuu 2007)

4.2 Muu rahoitus vuonna 2007

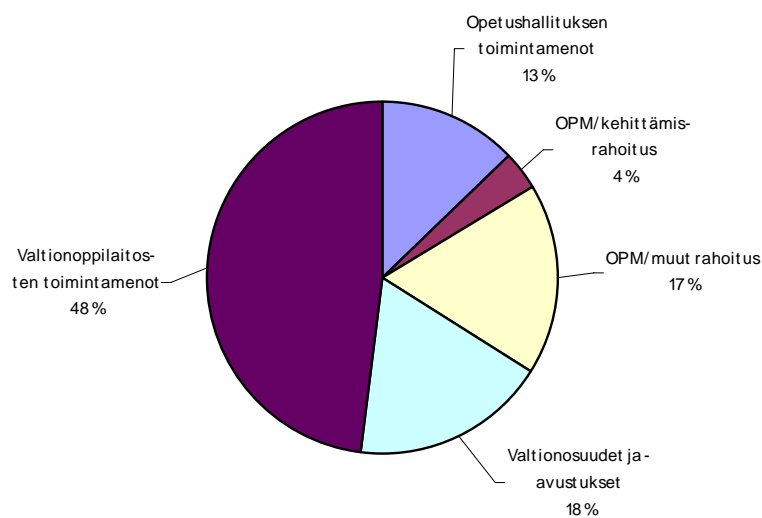
Opetushallituksen kehittämistoimintaa rahoitetaan myös opetusministeriön erikseen tulosopimuksessa myöntämällä määrärahoilla. Vuonna 2007 opetusministeriö on osoittanut Opetushallituksen käyttöön 6,2 milj. euroa kehittämishankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon liittyvien hankkeiden rahoittamiseksi. Suurin osa (80 milj. eur) Opetushallituksen (TV 660) määrärahoista on osoitettu tulosohjauksen kautta valtion oppilaitoksille. Opetushallitus koordinoi myös eräitä muita opetusministeriön hallinnonalan määrärahoja, joista merkittävimpiä ovat EU:n rakennerahaston (4 milj. eur), täydennyskoulutuksen (22 milj. eur) ja työssäoppimisen (2 milj. eur) määrärahat. Lisäksi Opetushallituksen tehtävänä on eräiden valtionosuuksien ja -avustusten (30 milj. eur) myöntäminen ja maksatus.

TAULUKKO 4. Rahoitus

	TP 2006	Ed. v. siirt.	TA-2007	Käytettävissä vuonna 2007	Käytetty 30.6.2007	Käyttöaste	Jäljellä
Opetushallituksen toimintamenot	19 286	2 153	19 091	21 244	9 584	45 %	11 660
OPM/kehittämisrahoitus	5 680	2 258	3 985	6 243	1 898	30 %	4 345
OPM/muut rahoitus	21 923	10 233	18 449	28 682	8 293	29 %	20 389
Valtionosuudet ja -avustukset	29 764	11	30 080	30 091	13 760	46 %	16 331
Valtionoppilaitosten toimintamenot	75 550	4 589	75 562	80 151	40 018	50 %	40 133
YHTEENSÄ	152 203	19 244	147 167	166 411	73 553	44 %	92 858

Opetushallituksen (TV 660) käyttöön on vuonna 2007 osoitettu määrärahoja (pääluokka 29) yhteensä 166 milj. euroa, joista 19 milj. euroa on edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja ja 147 milj. euroa vuoden 2007 talousarviomäärärahoja. Seuraavalla sivulla on esitetty tarkempi erittely pääluokan 29 osalta.

KUVIO 2. Opetushallituksen käyttöön osoitettujen määrärahojen jakautuminen 2007

	TP 2006	Ed. v. siirt.	TA-2007	Käytettä- vissä vuonna 2007	Käytetty 30.6.2007	Käyttö- aste	Jäljellä
29.01.23 Opetushallituksen toimintamenot	19 286	2 153	19 091	21 244	9 584	45 %	11 660
29.01.21 Opetusministeriön toimintamenot	0	0	55	55	20	36 %	35
29.01.22 (siirt. v.05-06) Opetusministeriön kehittämistoiminta	1 083	568	0	568	130	23 %	438
29.01.25 Kansainvälinen yhteistyö	366	79	505	584	430	74 %	154
29.01.62.1.3 EU Rakennerahastot / OPM	7 915		4 000	4 000	3 369	84 %	631
29.10.21. Yleissivistävän koulutuksen toimintamenot	42 882	1 968	43 523	45 491	23 290	51 %	22 201
29.10.25 Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen	2 069	816	1 249	2 065	785	38 %	1 280
29.10.30 Valtionosuus- ja avustus yleissivistävän koulutuksen käyttö	12 562		14 439	14 439	5 547	38 %	8 892
29.10.34 Valtionosuus oppilaitosten perustamiskustannuksiin	29	11	23	34	21	62 %	13
29.10.51 Valtionavustus järjestöille	521		521	521	521	100 %	0
29.20.21 Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot	32 248	2 621	31 615	34 236	15 673	46 %	18 563
29.20.24. Työpaikalla tapahtuva oppiminen	2 509	413	1 645	2 058	94	5 %	1 964
29.20.25 Ammatillisen koulutuksen kehittäminen	294	217	817	1 034	185	18 %	849
29.20.30 Valtionosuus- ja avustus ammatillisen koulutuksen käyttö	6 712		5 451	5 451	742	14 %	4 709
29.30.21. Opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenot	420	0	424	424	1 055	249 %	-631
29.30.22 Opetustoimen henkilöstökoulutus	11 133	9 741	12 287	22 028	4 400	20 %	17 628
29.30.25 Aikuis-koulutuksen kehittäminen	256	213	420	633	124	20 %	509
29.30.30. Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 644		850	850	566	67 %	284
29.30.31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen	7 022		7 823	7 823	5 640	72 %	2 183
29.30.50 Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	818		650	650	475	73 %	175
29.30.55 Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	180		123	123	113	92 %	10
29.30.56 Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	276		200	200	135	68 %	65
29.40.22 Ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot	1 738	296	915	1 211	458	38 %	753
29.40.25 Ammattikorkeakoululaitoksen kehittäminen	58	30	7	37	4	11 %	33
29.50.22. Yliopistolaitoksen yhteiset menot	182	118	522	640	192	30 %	448
29.91.50 ICC:n Suurleirin järjestäminen			12	12	0	0 %	12
OPM:N pääluokka yhteensä	152 203	19 244	147 167	166 411	73 553	44 %	92 858

LIITE 1. Opetusministeriön ja Opetushallituksen tulossopimuksen tunnusluvut

Indikaattoreiden puuttuvat tiedot eivät ole saatavilla.

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAUVUUS	Toteutuma 2004	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutunut 30.6.2007	Arvio 2007
Koulutustakuu: perusopetuksen suorittaneiden välitön sijoittuminen koulutukseen					
Ammatilliseen peruskoulutukseen sijoittuneet %	38,4		38,5		38,5
Lukiokoulutukseen sijoittuneet %	54,1		55,0		55,0
Perusopetuksen lisäopetukseen sijoittuneet %	2,5		3,0		3,0
Sijoittuneet yhteensä %	95,5		96,5		96,5
Sijoittuneiden määrä	60 400		63 300		
Oppivelvollisuuden kokonaan laiminlyöneet ja oppivelvollisuusiän ohittaneet ilman päättötodistusta					
Oppivelvollisuuden laiminlyöneet	67		60		60
Oppivelvollisuuden ohittaneet ilman päättötodistusta	234		220		200
Koulutuksen läpäisy ja tutkintoon johtavan koulutuksen keskeyttäminen 1)					
Lukiokoulutuksen kolmessa vuodessa suorittaneet %	77,3		78,0		78,0
Amm. perustutkinnon kolmessa vuodessa suorittaneet %	59,7		61,5		61,5
Lukiokoulutuksen keskeyttäneet %	1,9		1,8		1,8
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneet % 2)	9,7		8,5		8,5
Yrittäjyys					
Yrittäjien ammatti- tai erik.ammattitutkinnon suorittaneet	639	1113	850	692	1450
Tietoyhteiskunta					
Tietoliikenneyhteyksien nopeus >= 100Mb/s					
%:lla peruskouluista		17	25		25
%:lla lukioista		30	40		40
%:lla amm.opl:sta		30	40		40
%:lla amm.aikuisk.opl:sta		18	40		40
%:lla vap.sivistystyön.opl:sta		16	25		25
5 oppilasta/opetuskäytössä oleva tietokone					
%:lla peruskouluista	22	25	35		35
%:lla lukioista	24	32	38		38
%:lla amm.opl:sta	69	73	78		78
%:lla amm.aikuisk.opl:sta	69	82	78		78
%:lla vap.sivistystyön.opl:sta	18	18	25		25
Kansalaisvaikuttaminen					
Demokratiaindikaattori valmis (yhteistyössä opm:n kanssa)					valmis

1) Lukuvuoden aikana opintonsa keskeyttävät, jotka eivät sijoitu muualle koulutusjärjestelmään

2) Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, oppisopimuskoulutusta eikä erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta

TOIMINNALLISET TULOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
OPETUKSEN JA OPPIMISEN KEHITTÄMINEN					
<u>Vaikuttavuus ja toiminnalliset tulokset</u>					
Julkaisu työvoima- ja koulutustarpeista *=julkaisut, joiden laatimiseen on osallistuttu	1	1	3	2*	1
Ennakoinnin sähköinen tietopalvelu Ensti, kävijöiden käynnit keskimäärin/kk	6 682	30 500	28 000	72 000	65 000
Lukiokoulutukseen yht.haussa valitut muut kuin suomen- tai ruotsinkiel. %	2,2	2,0	2,5		2,2
Tasa-arvosuunnitelmat oppilaitoksissa %					
AP-IP osallistujat					
* 1. luokkalaisista %	43,6	44,2	50		46
* 2. luokkalaisista %	25,3	25,7	30		27
* Erityisopetus %	6	4,9	5		5
Kouluhyvinvointisuunnitelma oppilaitoksissa %					
Kouluterveyskysely					
* Keskiv. tai vaikea masentuneisuus %	12		10		
* Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa %	30		27		
* Koulukiusattuna kerran viikossa tai useammin %	7		5		
Opetussuunnitelman perusteet					
* Perusopetus (seuranta)			1 (1)	1 (1)	2 (1)
* Lukiokoulutus (seuranta)	1	0	2	1	2
* Ammatillinen perustutkinto	4	6	8	5	8
Tutkinnon perusteet	53	40	50	19	40
Selvitys amm. perustutkintojen muutostarpeista			1 (jatko)		
Näyttöjen käyttöönnoton tuki					
* Kansalliset ammattiosaamisen näyttöaineistot	13	35	2	1	3
* Kokeilut	12	11	16	9	16
* Kokeiluopetussuunnitelmat	5	1	2	2	2
* Kokeilevat koulutuksen järjestäjät	24	84	90	84	90
Työpaikalla tapahtuvan oppimisen edistäminen					
* Koulutetut tp-ohjaajat	2463	9120	5000	500	1000
* Toteutuneet opettajien työelämäjaksot	596	551	800	250	500
* Raportti kokeilussa käytetyn työ- ja toimintakykyopassin toimivuudesta			1		
* Työ- ja toimintakykyopassihanke		0	5	5	20
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Asiakastytyväisyysseuranta					
Valtionavustusten käsittelyaikamittari					

TOIMINNALLISET TULOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
LAADUNHALLINTA JA SEURANTA					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Oppimistulosten arvioinnit (käynnissä olevat)	6	4	5	4	4
Oppimistulosten arvioinnit (loppuraportit)	3	3	4	1	4
Muut arvioinnit	3	2	8	7	7
* Erillisarvioinnit	3	2	3	2	2
* Merenkulkuopetuksen ulkoinen arviointi (-07)			1	1	1
* Oppimistulokset ammattiosaamisen näyttöjen perusteella			4	4	4
Arvioinnin kehittämishankkeet	4	1	4	1	1
Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten näyttöperusteinen seurantajärjestelmä		1	1	1	1
Laadunhallinnan kehittämishankkeet	5		4	4	4
Laatupalkintokilpailut	2	3	3	3	3
Selvitys amm. koulutuksen laadunhallinnan tilasta ja CQAF:n periaatteiden toteutumisesta Suomessa			1	0	tehdään 2008
Koulutuksen määrälliset indikaattorit - julkaisu	1	0	1	0	0
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Asiakastytyväisyyss seuranta					
RUOTSINKIELINEN KOULUTUS					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Suunnitelma ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamisen edistämisestä ruotsinkielisen koulutuksen osalta			1		
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Asiakastytyväisyyss seuranta					

TOIMINNALLISET TULOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
KOULUTUSTIEDOTUS JA OPISKELIJAVALINTAJÄRJESTELMÄT					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Amm. ja lukiokoulutuksen sähköinen haku- ja koulutustietojärjestelmä			malli		
Koulutusoppaat	12	11	14	6	14
Koulutusoppaiden painosmäärät	799 000	527 000	674 000	314 000	777 000
Koulutustiedon latauksiin liittyvät haut koulutusnettipalvelusta	5,4 milj.	6,4 milj.	7,0 milj.	4,4 milj.	7,0 milj.
Opiskelijavalintajärjestelmät	5	5	7	7	7
Opiskelijavalinnan hakijämäärät	331600	327 500	343000	323 800	343 000
Nettihakijoiden määrä	71900	69 100	82500	85 100	95 000
Nettihakijoiden osuus hakijamäärästä	22 %	21 %	24 %	26 %	28 %
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Asiakastyytyväisyysseuranta	-		x		
OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖKOULUTUS					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Täydennyskoulutustilaisuudet	467	540	400		701
Täydennyskoulutuksiin osallistuneet	14 574	14 214	13 000		19 427
Suoritetut opintopisteet					
Lähiopetuspäivät					
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Asiakastyytyväisyys: tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä %					
Keskeyttäneet opiskelijat					
KOULUTUKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Kansainvälistymisen tuki					
* Raportti ammatillisen koulutuksen kansainvälistymisen tilasta			1		
Tutkintojen tunnustaminen					
* Europass - liikkuvuuspassit	-	1443	1 200	889	1500
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
Tutk.tunnustamista kosk. päät. keskim. käsittelyaika (kk)	4,1	3,6	4	2,8	3
* Tutk. tunn. / Asiakastyytyväisyyskysely asteikolla 1-5 (tutk. tunn)	4	-	-	-	-

TOIMINNALLISET TULOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
<i>OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄ</i>					
<i><u>Toiminnalliset tulokset</u></i>					
Perustiedonkeruut	2	2	2	1	2
Kustannustiedonkeruu	1	1	1	1	1
Tarkastukset	2	1	3	2	4
<i><u>Palvelukyky ja laatu</u></i>					
Asiakastytyväisyysseuranta	-	-	x		
Rahoitushakemusten Käsittelyaikamittari valmis			x		ei tehdä
<i>RAKENNERAHASTOASIA</i>					
<i><u>Toiminnalliset tulokset</u></i>					
Loppuraportit 2000 - 2006 kpl	60	20	30	5	20
- uusi kausi kpl					
Rahoituksen sidontaprosentti	85,4	98	100	99	99
- uusi kausi					
Rahoituksen maksatusprosentti	50	65	90	70	85
- uusi kausi					
Koulutus- ja tiedotustilaisuudet	9	14	15	5	12
Tutkimukset ja selvitykset	5	4	4	2	2
<i><u>Palvelukyky ja laatu</u></i>					
Asiakastytyväisyys (1-5)	-	3,8	4	4	4
Rahoitushakemusten käsittelyaika kk	-	3,5	3	3	3
Maksatushakemusten käsittelyaika kk	5	4,1	4	4	4
<i>VÄHÄLEVIKKISEN OPPIMATERIAALIN TUOTTAMINEN</i>					
<i><u>Toiminnalliset tulokset</u></i>					
Tarvekartoitus ja pitkän aikavälin suunnitelma			1		valmis
Uudet oppikirjat oheismateriaaleineen	51	84	55	28	55
Maksuton digitaalinen oppimateriaali (kpl)	23	63	40	47	55

TOIMINNALLISET TULOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
<i>MAKSULLINEN PALVELUTOIMINTA</i>					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
Opetushallinnon tutkinnot	392	357	300	175	300
Päätökset korkeakoulututkinnon tunnustamisesta	497	486	510	294	510
Valtion kielitutkinnot	3 904	3 605	3 500	1 086	3 500
Näyttötutkinnot:tutkintotoimikunnat	174	176	176	176	176
Näyttötutkinnot: tutkintomaksut (kpl)	46 342	41 073	45 545	15 721	45 500
Liiketaloudelliset suoritteet					
Koulutettavat päivät	14 153	10 563	14 200	3 823	10 000
Näyttötutkintojen järjestämisedellytysten arvioinnit	124	172	170	85	170
Tilatut konsultoinnit ja arvioinnit	108	54	60	86	100
Ulkomaisten tutkintojen vastaavuuslausunnot	30	39	30	33	30
Myydyt vähälevikkiset oppimateriaalit	59 536	66 816	75 000	29 504	75 000
Myydyt julkaisut	31 044	32 974	20 000	13 603	20 000
Uudet maksulliset julkaisut	67	10	20	6	10
Muu uusi materiaali	46		30		
<u>Palvelukyky ja laatu</u>					
MAPAkoulutusten asiakastytyväisyyskysely (1-5)	4,3	4,3	4,3	4,1	4,3
<i>FYYSISET OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN</i>					
<u>Toiminnalliset tulokset</u>					
Opiskeluymp. kehitt. liittyvät oppaat					
Asuntolatoiminnan laatustandardit					

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
Kannattavuus					
Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
Tuotot	2 675	2364	2 400		2400
Kustannukset	2 580	2339	2 400		2400
Kustannusvastaavuus %	104	101	100		100
Liiketaloudelliset suoritteet					
Tuotot	4 469	4700	4 500		4600
Kustannukset	3 727	3811	3 900		3500
Kustannusvastaavuus %	120	123	115		131
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	Toteutuma 2005	Toteutuma 2006	Tavoite 2007	Toteutuma 30.6.2007	Arvio 2007
Henkilötyövuodet (momentti 29.01.23)	315,6	303,6	287	299	294
Henkilötyövuodet (muut momentit)	43	51,7	48	39	44
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	21,2	21,6	20,0	18,0	17,0
Työtyytyväisyysindeksi *vuonna 2006 työtyytyväisyys arvioitu henkilöstökyselyllä, ei VMBarolla, ** työtyytyväisyyskysely tehdään syksyllä 2007	-	*	3,4	**	3,4
Sairaspoissaolot, työpäivää/htv	10,4	9	9	6	11
Ennaltaehkäisevän työterveyshuollon kustannukset työterveyshuollon kustannuksista %	5	3	10	3	10
Koulutustasoindeksi	5,9	6	5,9	-	5,9